

سلاڤکرن د ئاخۇتنا خەلکى دەفۇكا دەھۆكىدا

ID No. 3833

(PP 110 - 136)

<https://doi.org/10.21271/zjhs.25.2.8>

شېرزاد سەبرى عەلى

كۆلۈژا پەروھيا بىنيات- پشقا زمانى كوردى/ زانكۆيا دەھۆك

Sherzad.ali@uod.ac

وەگ—رتن : 2020/11/08

پەسندىرىدىن : 2021/02/22

بلاکىرىدىن : 2021/03/10

پوخته

سلاڤکرن بايەتكىن گىزىگە د يىافىن زمانقانىيىدا و پۇلەكتىن ديار د يىافىن پراگماتىيىدا ھەيە. ئەف ۋەكۆلىنىن بۇ به حىسىكىندا سلاڤکرن د ئاخۇتنا خەلکى دەھۆكىدا ھاتىيە تەرخانكىن. ئەۋۇرى ب پىشىبەستن ل سەر(12) ھەلوىستان. تامانجا سەرەكىيَا ئەقىن ۋەكۆلىنىن ئەۋۇر پىزىدەيى سەددىيە ستراتىجييەتىن بكارهاتى د ھەر ھەلوىستاندا و د سەرجەمە ھەلوىستاندا بېيتە زانىن. ئەۋۇرى ب مەۋەرگەتن ژ شىوازى ئامارى. ئەف ۋەكۆلىنىن ل سەر دوو پىشكەن ھاتىيە دابەشكەن. پشقا ئىكىن ب نافى (سلاڤکرن و پراگماتىك)، كۆ تىدا ب گىشتى بەحىسى سلاڤکرندا ھاتىيە كەن. پاشى بەحىسى ئەۋۇ ناڭ د پراگماتىيىدا ھاتىيە كەن. پشقا دووئى يا تايەتە ب پراكىندا ستراتىجييەتىن سلاڤکرن ل دەف ئاخۇتنەكەررېن دەفۇكا دەھۆك.

پەيغەن كەلىدار: پىزىگەتن، سلاڤکرندا ئەرېنى، سلاڤکرندا ئەرېنى، ئاخۇتنا زارەكى، زمانى جەستەبى.

پىشەكى:

1- تاڭۇنىشانى ۋەكۆلىنى:

ئەف ۋەكۆلىنىن ب تاڭۇنىشان (سلاڤکرن د ئاخۇتنا خەلکى دەفۇكا دەھۆكىدا) كۆ تىدا ھەول ھاتىيە دان ئەوان دەرىپىزىن سلاڤکرىتىن ئەۋۇن خەلکى دەفۇكىن بكاردەھىن بەھىنە دياركىن و كا د بن كىچ ستراتىجييەتا سلاڤکرىتىدا كۆمدىن.

2- بىياز ۋەكۆلىنى:

ئەقىن ۋەكۆلىنىن مەۋا ژ دېتن و پۆلەنگىرنا (كىرداسى) بۇ ستراتىجييەتىن سلاڤکرن وەرگەتىيە و بۇ دياركىرنا پىزىدەيى ھەر ستراتىجييەتەكى سلاڤکرن د ھەلوىستان دياركىردا پەنا بۇ شىوازى ئامارى ھاتىيە بىن.

3- كەرەستن ۋەكۆلىنى:

كەرەستن ۋەكۆلىنىن ژ زارادەقى (50) كەسىن كەچ و كورىن خەلکى دەفۇكا دەھۆك ھاتىيە وەرگەتن، ئەۋۇرى ب شىوهەكىن رەممەكى ھاتىيە ھەلبىزارتىن كۆ بەرسقىن خۆ يىن سلاڤکرن ل سەر(12) ھەلوىستان دياركىرىنە.

4- گىنگىيَا ۋەكۆلىنى:

گىنگىيَا ئەقىن ۋەكۆلىنى د ئەقان خالىن ل خوارىدایە:

أ- سلاڤکرن بايەتكىن گىزىگە د ژيانا مروقىدا و د ئاخۇتنا ھەر كەسەكىدا دەيتە بكارهينان.

ب- سلاڤکرن ياب مەفایە بۇ چىكىرنا پەيوەندىيەن و نەھىلانا كەرب و كىنان د ناۋەبەر مروقاندا.

5- پرسىyarىن ۋەكۆلىنى:

ئەف ۋەكۆلىن ھەولدىت بەرسقىن ل سەر ئەقان خالىن ل خوارى دياركىرى بىدەت:

أ- ئاخۇتنەكەررېن دەفۇكا دەھۆك ژىلى ستراتىجييەتىن (كىرداسى) بۇ سلاڤکرن د بەرسقىدايىن خۆدا پەنا بۇ ھندەك ستراتىجييەتىن دى بىرييە؟ يان نە؟

ب- د ھەر ھەلوىستەكىن دياركىردا چ ستراتىجى ھاتىيە بكارهينان؟

ج-د سەرچەم ھەلوىستىن دياركىيدا كىز ستراتيجىيا سلاپىرىنى زىدەت و كىز ستراتيجى كىمتر ھاتىيە بكارهينان ؟
6-پشىكىن ۋەكۆلىن:

ئەف ۋەكۆلىن ڇىلى پىشەكى و ئەنجامان، ئەف ۋەكۆلىن ڇ دوو پشکان پىكىدىت. پشكا ئىكىن ب ناھىيە(سلاپىرىن وپراگماتىك) كۆ تىدا بەحسن ئەقان سەرەباھتان ھاتىيە كىن:(دەستپېك)، (پېتاسەيى سلاپىرىنى)، (تايىەتمەندىيەن سلاپىرىنى)، (ئەركىن سلاپىرىنى)، (شىۋەيىن سلاپىرىنى)، (جۇرىن سلاپىرىنى)، (سلاف وەكى كەردەيەكى ئاخۇتن)، (سلاپىرىن د كەلتۈورى كوردىدا)، (سلاپىرىن و زمانى جەستىي)، (پىزىگەن د سلاپىدا)، (ستراتيجىيەتىن سلاپىرىنى). پشكا دووئى يا تايىەتە ب (ستراتيجىيەتىن سلاپىرىن د زمانى كوردىدا) كۆ د (12) ھەلوىستىن دياركىيدا، ئەف ستراتيجىيەتە ھاتىيە پۇلىنلىك و دياركىن، كۆ ب بەرسقىن ل سەر سلاپىرىنى دەھىنە ھەزمارتىن.

1- سلاپىرىن و پراگماتىك :

1-1- دەستپېك :

سلاپىرىن شىۋەكە ڇ شىۋەيىن پەيوەندىيە جڭاڭ، كۆ ب پىكى ئەۋى ئەۋى مروققەن ھەولددەت ئامادەبۇونا خۇ ديار بکەت يان دياركىندا گىنگىدان ب كەسانىن دەرۋوبەر و سرنجرآكىشانا ئەوان بۇ خۇ. پەترا كەسان ل دەمن ھەزىر د سلاپىرىدا دەن، ئەو ھەزىر دەن سلاپىرىن ئىكەم پەيە د روپىنىن رۆزآنەدا. چىدىبىت سلاپىرىن بۇ بكارهينان ل گەل ھەندەك كەسان يادىت. وەكى : ھىممايىكى و لەپەنەكى د سەرى مروققىدا (لەپەنە سەرى) يان (لەپەنە دەستى). چىدىبىت چىكىندا پەيوەندىيەن ب پىكى بەرسقىدانى يادىت. دېيت ھەر ئىك ڇ ئەوان ب پىكى زارەكى يان نە زارەكى يادىت و دېيت ب ھەمەمىزەكە گەرمەقە ب دويماھىك بەھىت.

سلاپىرىن وەكى توشتەكىن جىهانى دەھىتە دىن و ھەر زمانەك سلاپىرىنى ب شىۋەيىن جودا بكاردەھىنەت و ھەتا گىانەوەران ڙى جۆرە سلاپىرىنەك ھەيە. ھەر وەكى ھاتىيە دەپپەتلىك ژلائىن (جىن گودول) يەقە د کارى ئەۋىدا ل گەل شەمپازىيان. ل دەپپەتلىك (گودول) يە سلاپىرىن باھراپىر پېشەستىن ل سەر دەرۋوبەرى دەن و دەرۋوبەر ڙى دەرپىرىنىن ڇ پەيوەندىيە خەللىكى ل گەل ئىكۈدوو دەن. ئەرى ئەو ھەقان يان نىاسىن ئىكىن يان بىانىنە (ئىكۈدوو نانىاسىن). ئەرى جىاوازىيەك دەھىتەلەلاتىدا ھەيە. وەكى سەرۆكى و فەرمانبەرى؟ ئەرى تا ج پادە ڇ ئىك د جىاوازىن؟ كۆ ھەر دوو لايەتىن دەم و جەن ب خۇقە دەرىت؟ ئەرى ئەو دەمە يەن بلەز يان جەن د ناقبەرا دوو كەساندا زۆرىيەن لىن دەن؟ ئانكۆ ئەۋى پەيوەندىيەن ھەندەك ياسا ھەن، كۆ دېنە ئەگەر سلاپىرىن ياكۇنچاى نەبىت؟ ئەقچا شىياتىن چىكىندا سلاپىرىنەكە گۇنچاى بەھرا پەترا دەمان، ئىكەم دەلىقەيە ڇ بۇ دياركىندا شىياتىن چىكىندا پەيوەندىيەن (Zeff,2018,P26).

سەھرەرای ھەندى كۆ سلاپىرىن يادىتىيە و سادەھى ئىكە ڇ ساخلىتىن ئەۋى. ھەرۋەسا ئەو كەردىيە ئەۋە چەپە ڇ پەشكەن ئەۋەن كەردىيەن ئەۋەن ئەۋەن چاپىكەقىن ب شىۋەكەن باش پەشكەن كۆتۈن، كۆ سلاپىرىن باش ئىكە ڇ ئەۋەن كەردىيەن ئەۋەن چاپىكەقىن ب شىۋەكەن خۇ يەن دايىك فېرىدىن (Ebswrth, 1996, P 89). ڇ ئىكەم توشتىن كۆ قوتاپى فېرىدىت د وەرزىن خواندىدا ئەو دەن ئەۋەن چەوا سلاپىنى ئىكۈدوو كەن. ئەو مفایىن سلاپىرىن د روپىن پەيوەندىكىرىدىدا جىيەجىدەت، باھرا پەت دەرپىرىتىن ئەۋى ملکەچى ھەندەك مەبەستىن دىنە، بەلۇن ئارماڭجا دوماھىيَا ئەوان ھەر پەيوەندىكىنە. باھرا پەت ھەممەجۇرپىرىن د ناھىيەن كەلتۈرۈشەن دەن ئەۋەن چەوا سلاپىرىن د روپىن پەيوەندىكىرىدىدا جىيەجىدەت، باھرا پەت دەرپىرىتىن ئەۋى ملکەچى ھەندەك مەبەستىن دىنە، بەلۇن ئارماڭجا دوماھىيَا ئەوان ھەر پەيوەندىكىنە. باھرا پەت ھەممەجۇرپىرىن د ناھىيەن كەلتۈرۈشەن دەن ئەۋەن چەوا سلاپىرىن د روپىن پەيوەندىكىرىدىدا جىيەجىدەت، باھرا پەت دەرپىرىتىن ئەۋى ملکەچى ھەندەك مەبەستىن دىنە، بەلۇن ئارماڭجا دوماھىيَا ئەوان ھەر پەيوەندىكىنە. ھەر وەكى ل سەرى ھاتىيە دياركىن، سلاپىرىن ئاراستە يادىتىن چاپىكەقىن و ھەقىناسىنىن دياردەت و ڇ سلاپىرىنى دياردەت، كا د چ مەبەست ھاتىيە گوتۇن، ھەرۋەسا بارودۇخىن ئەۋى كەسى دياردەت، كا د چ بارودۇخىدايە، كا يەن كەيفخوشە، خەمگىنە، تۆرەيە....ھەتىد. ئەقچە ڇ بىگومان پىدىقى ب سەر و سىما و ئاوازە و دەرۋوبەرىيە. وەكى:

چەوانى خاتىن . (دە خەمگىنیيە ئاخۇتىكەرى دياركەت، ئەگەر ب سەر و سىمايىكى خەمگىن و ئاوازە كەفتى(نۇم) ھاتە گوتۇن.) چەوانى خاتىن . (دە كەيفخوشىيا ئاخۇتىكەرى دياركەت، ئەگەر ب سەر و سىمايىكى ب كەيەن و ئاوازە بلند ھاتە گوتۇن.)

سلاپىرىن د دانوستاتىن جقاكىدا دەھىت بكارهينان، ل دەمن چاپىكەقىندا مروققى ب كەسەن دى ل جەھىن گىشتى، سەھرەرای ھەندى كۆ سلاپىرىن دابونەرىيەن ب شىۋەيەكەن مەزن گەيداى رەۋشەنېرى و پەۋەشت و تىتالانە. سلاپىرىن ل دەپپەتلىك ئەۋى رەۋشەنېرى دەمەت، ئەۋى مروققى دىدا و جوداھىيَا سلاپىرىن د رەۋشەنېرىيە ھەر نەتەوە كەيدا ھەيە، بەلۇن سەھرەرای ئەۋى چەندى سلاپىرىن د ھەم رەۋشەنېرىيەن مروققىيەتىدا ھەيە.

د بارودوخن سلاڤکریدا دوو زاراف بۆ کەسان دھىنە بكارىنان، کو دكەفنه ژىز چارچوّقۇن فەكولىيەن پراگماتىكى ئەمە دوو زاراف ژى برىتىنە ژ: "پەيووهندىيەن خزمائىتى" و "ئەتكىكتى" ئى، ئەفە ب شىوهەن بەيىز ب خواندىيەن پەوشىتىقە دىرىدىانە. پەوشت دھىتە پىناسەكىن، کو برىتىتى ژ "ھەمى جۆرىن پەيووهندىيەن كەسايىتى" و ب پىكا ئەوان رېتار و پەوشتان ئەمە هەستىن كەسايىن دى بەرچاۋوھەردىگىن، کا چەوا پىدىقىيە ئەم سەرەدەرىيەن ل گەل بىكەين(2017,P152). (Rygg,

ژ لايەكى دىفە تىگەهن "پەيووهندىيەن خزمائىتى" ئاقاکرنا پەيووهندىيەن د ناقبەرا دوو کەساندا بۆ دياركرنا پشىكداربۇونى د ناقبەرا کەساندا. پەيووهندىيەن خزمائىتى(دوسناتىتى) ب پەوشىتىقە دھىتە گرىيەن(1990,38). تىگەهن پەوشنى پەيووهندىيەكى بەيىز ل گەل "ئەتكىكتى"Formality ھەمە د قىرىدە پاراستنا جوداھىيان و جوداھىيىن دوييراتىيى د گرنگى و ئەتكىكتى گرنگىيى نادەته سەپاندىدا ناقۇنىشانەكى و ب ئەفۇن چەندى ئەخزمائىتىقە دھىتە گرىيەن(2017,P152). (Rygg).

ب دىتنا (گوفمان)ى سلاڤکرەن پەوشتنە و سى پىشىيازان ل سەر شرۇقەكىن پەوشتن سلاڤکرەن دىاردەت. ئەۋۇزى ئەفەنە:

(1) لىكىگوھارتىيەن گرانىن سلاڤکرەن ژبۇ دووبارە موكىمكىن پەيووهندىيەن جفاكى.

(2) زانينا جوداکرنا ھويىيەن د بارودوخاندا.

(3) ل دەمن پىراپۇون ب سلاڤکرەن د ناقبەرا بىيانىاندا دھىتە ئەنجامدان (goffman, 1971,p74).

2-1-پىناسەيا سلاڤکرنى:

سلاڤکرەن ھۆكارەكى سەرەكىيە بۆ كارلىكىن جفاكى كو ب پىشىيختىن و پاراستنا پەيووهندىيەن كەسى ڕادىيت. زىددەبارى ئەفۇن چەندى ئالاقين بكارھاتى د سلاڤکرەندا برىتىنە ژ مىكانزىمەن زمانىيەن گرنگ دروستىدەت و ئەفۇزى دىيىتە ئەگەر ئەنلىكى دەخلىتىكەر ھەلوىيەت و دىتىن خۆ ژ ئالىيەن پەيووهندىيەن ئەرمابەر گوھدارى بگوھۋۇرتى، ئەۋۇزى بەرھە ئەرىنىسىقە. دىسان بكارھينانا سلاڤکرەن ب وىتكەرنىن جفاكى د ناقبەرا ئاخىتىكەر و گوھداراندا ڕادىيت، ئەۋۇزى ژ پەخن پەھەندى ئەوان يىن جفاكى و بارودوخن ئەوان (Almegren,2017,p243).

(فيرس) سلاڤکرەن ب كردهيدە كا ۋەشارتى ناڭدەت و برىتىتى ژ سىستەمەكى ھىيمابىان و ب پىتا نامەيىن ۋەشارتى دھىتە ۋەگوھاستن(Firth, 1972,p30).

گەفكىن باراپتىر ب پىكا زمانقانان ل دويىف ئەركىن ئەۋىز يىن جفاكى د پەيووهندىيەندا دھىتە پىناسەكىن. (گوفمان)ى بەحسى سلاڤکرەن د پىورەسماندا كرىيە و دىتىزىت: سلاڤکرەن ژ كارىن تەقىلىدەيە و ب پىتا ئەۋىز خەلك پىزى و تەقدىرا خۆ دىاردەت(Goffman,1971,p 62).

بوارى سلاڤکرەن و بكارھينانا ئەۋىز يىا ب ساناهىيە، بەلن دىيت ئەف چەندە دبوارىن جودادا نەھىتە بكارھينان. دېيت ئەم ل سەر ئەۋىز چەندى رېكىكەقىن، کو سلاڤکرەن كردهيدا ئاخىتىندا ھەقپىشكە ئەوا کو دىيت ژ كردهىيەن ئاخىتىن دى ب ساناهىتىرىيەت و ل گەل ئەفۇن چەندى ژ بلى پوتىن سلاڤکرەن يا پۇزانەيە، ئەف جۆرى كردهيدا ئاخىتىن دىيت د ھندەك حالت و ھەلکەقتاندا گەلەك يا ئالۋۆزىتىت (Kirdasi, 2013,p10-11).

ل دويىف دىتنا(دورانى) سلاڤکرەن پارچەيەكى گرنگە ژ شىياتىن پەيووهندىيەن و ئىكە ژ روپىن دەستپېتىكى يىن ئاخىتىن د ناف ئاخىتىن تاكەكەسان د ناف جفاكىدا، کو مروف ژ تەمەن زارۆكىيىن فيرىدىت(Duranti,1997,p63). بەلن پىدىقىيە ل ۋىرى ئامازە ب ئەۋىز چەندى بھىتە دان، کو دەربىرىتىن سلاڤکرەن ژ پەوشەنبىرىيەكى بۆ پەوشەنبىرىيەكى وەكى ئىك نىن، بەلكو ژىكجودانە(Wei,2010,p62).

سەبارەت پىناسەيا سلاڤکرەن زانىيان ب چەند شىوهەيەكىن دايە نىاسىن. ل خوارى دى ھەول ھىتە دان پىناسەيىن ھندەك ژ ئەوان بھىتە دىاركىن:

1- ل دويىف دىتنا (براون Brown)ى سلاڤکرەن ئەو پىتكە يىا كو ئەم تىدا سلاڤى ئىكودوو دكەن و بەرسقى ل سەر سلاڤکرەن دەدەن Brown,1963,p26)

دەستن گوھداريدا و گوھدار بەرسقى ل سەر دەدەت.

2- ب دىتنا (سېرىل Searle)ى سلاڤکرەن جۆرەكە ژ پىورەسمان يان د پىورەسماندا ھندەك جاران ب پىتا ئەۋىز بشىين ل گەل ياسايان ئاخىتىن بچىن (Searle,1969,p64-65). ئانكۇ ل ۋىرى سلاڤکرەن دىيىتە رىپورەسمەك و ئىكە ژ ياسايان ئەنجامدانا ئاخىتىن.

3- آئیراھیم و گریمشاو و ئەندىپير (دورانلى) ب ئەقى رەنگى سلاڭىرنى پىناسەدكەن: سلاڭىرنى رەوشته كىن جىهانىيە و پىكاهاتىيە ژ كۆمەكا ستراتيجىت و پىكىن زمانى و نەزمانى، كو ل ئەھۋى دەستپېكىدا چاپىيە ئۇنى د ناقبەرا مەرقۇاندا دروستىبىت دەھىتە بكارهينان (Ibrahim, Grimshaw & Bird, 1976, p12).

4- ئەنترۆپىلوجى (دورانلى) د چەند زىددەرین ژىڭىجودادا، ب چەند شىيەدە كان پىناسەيا سلاڭىرنى كرىيە. ب ئەقى رەنگى: أ- سلاڭىرنى بۇ پەراوىيەزكىنا كارىن خرابە، چونكى ژ ناقبەرە كىن پىشىيازكىرى پىكتاھىت. بۇ نموونە گوتتا (سلاف) دەربېرىن ژ رەوشى دەكت، ژېر ھندى سلاڭىرنى دەھىتە پىناسەكىن، كو ئەو (قسە خۆش) يە كو د ناقبەرا ئاخشىكەر و گوھدارىدا دەھىتە ئالوگۇرکىن (Duranti, 1985, p 215).

ب- سلاڭىرنى بورىتىيە ژ چەند پەيپەن لىكگۇھارتى د كارهينانا د ناقبەرا ھەۋپىشكىن ئاخشىنيدا، كو بۇ پاراستنا ئىكگىرن و پەيوەندىيەن مەرقۇان دەھىتە بكارهينان (Duranti, 1997, p64).

5- ب دىتنا (سونگ-سین) اى دەربېرىيەن سلاڭىرنى بەشەكىن گىنگ ژ زمانى پېزگەتنى پىكىدھىنەت. دەپىرىندا ئاخشىتكەر ئامازەيى ب ھەلوىستىن خۆ بەرامبەر گوھدارى دەكت يان دانوستاندىن پەن ل گەل دەستپېدكەت (Song-Cen, 1991, 55).

6- ب دىتنا (فيلىكان) اى سلاڭىرنى رەفتارەكىن پەيوەندىكىتىيە، كو ب پىكىا ئەھۋى ئاخشىتكەر چەندىيە ھەبوونا خۆ ل گەل بەرامبەرى دىاردەكت (Felecan, 2015, 5).

7- ل دويىش دەربېرىينا (Aijmer) اى سلاڭىرنى ئانكۇ پەيوەندى د ناقبەرا دوو كەساندا، ئەو كارى چىكىندا پەيوەندىيە، كو تىدا كەس خۆ دەدەنە نىاسىن بۇ ئىك و دوو ئەو پىشىيازكىن جۆرەكىن پەيوەندىيە يان وەكھەقىيا جەفاكى د ناقبەرا دوو كەسان يان كۆمەكا (Kirdasi, 2012, P10).

8- (كرداسى) سەبارەت پىناسەيا سلاڭىرنى دېيىت: سلاڭىرنى دەربېرىن ژ پەيوەندىيە د ناقبەرا دوو كەساندا دەكت. ئەو كريارە كو ھەمى كەسىن جىهانى پېرادرىن داكو ل دەف ئىكودوو بەپەنە نىاسىن. داكو سەرنجا ئىكودوو رابكىشىن و داكو پىشىيازا جۆرەكى ژ پەيوەندىيەيان يان بارودۇخىن جەفاكى د ناقبەرا چەند كەسەكاندا دروستىبىت (Kirdasi, 2013, p 11).

9- (فيرسز) ژ ئامازە ب دىاردا سلاڭىرنى دايە وەك نەرىتەك ل گەل فۇرمۇن بىن دەنگ و ب دەنگ.

A- فۇرمۇن ب دەنگ ژ ئەقان ھەر سىن پارچان پىكىدھىت:

- پرسىيار(چەوانى؟)

- ئامرازى سەرسورمان (ھاي -ھەلەو!)

- جەختىرنى (سېيىدە باش).

B- فۇرمۇن بىن دەنگ، كو ژ زمانى جەستەي پىكىدھىت. وەك:

- چۈونوا دەستىين ئىك.

- ماج.

- ھەمبىزكىن (Kirdasi, 2013, p11).

پىناسەيا (فيرسز) اى پېر ل گەل ئەقىن ۋەكۆلىن دەگونجىت، چونكى ئەق پىناسەيە سلاڭىرنى ب زمانى ئاسايى و زمانى جەستەيە دەرىت و د كەلتوورى كوردان زىدا، سلاڭ ب پىكىا (زمانى ئاسايى) يان ب پىكىا (زمانى جەستەيى) يان ب تىن ب پىكىا (زمانى جەستەيى) دەھىتە ئەنجامدان.

1-3- تايىەتمەندىيەن سلاڭىرنى :

سلاڭىرنى گەلەك تايىەتمەندى ھەنە. ب دىتنا (سورىش ماديا و ھەۋالىن ئەھۋى) تايىەتمەندىيەن سلاڭىرنى ب ئەقان پىكىن ل خوارى دىاردەن:

أ- سلاڭىرنى فەرمى : دەمن ئەق سلاڭىرنى يىن دەستنىشانكىرىيە، كو د دەمەكى دەستنىشانكىرىدا دەستپېدكەت و د بارىن فەرمىدا دەھىتە بكارهينان (Madya, S and Others, 2019, p 47). وەك ئەقىن ل خوارى :

a-1- ئەقىن : ئىقشار باش مامۆستا ئاراز.

b- ئاراز : ئىقشار باش مامۆستا ئەقىن.

ب- سلاڭىرنى نەفەرمى: شىوازى سلاڭىرنى سلاڭىرنى نەفەرمىيە، ئەواكى ئامازەيىن ب چ دەمەن دەستنىشانكىرى نادەت. ئەق سلاڭىرنە د بار و حالەتىن نەفەرمىدا چىدبىت. وەك ئەوان كەسان ئەۋىن ژىيەن ئەوان ھندى ئىك يان د ھەمان بارودۇخدا.

هندەك جاران دەربىپىنا سلاڭىرنى يان (سلاڭ) يان (ھەلەو) دەھىنە بكارهينان. دىسان ژ دەربىرىتىن دى ئەۋىن بۆ سلاڭىرنا نەفەرمى بكاردەھىن ئەۋىزى بكارهينانا ناھايىه يان بكارهينانا ناھى و سلاڭى ل گەل ئىك و يا جىاوازه ژ سلاڭىرنا فەرمى (Madya, S and Others,2019,p 47) . وەكى :

- سامان : ھەلەو.
- ئادار : ھەلەو.
- ئادەم : سلاڭ.
- پېل : سلاڭ.

هندەك جاران تىكەلىيەك د ناقبەرا سلاڭىرنا فەرمى و نەفەرمىدا پەيدادىيت و شىّوه و جۆرەكى دى يىن سلاڭىرنى پەيدادكەت(Madya, S and Others,2019,p 48). ھەر وەكى د ئەقان دانوستاندىن ل خوارىدا دياردىيت:

-a- بارىن: شەف باش وان.

-b-وان: ئەھلەن، چ حالى تەيە مامۆستا بارىن؟

2- رەندەھاى، ئىقشار باش دى چەوا شىئىم خزمەتا تە بکەم ؟
نەسرين: سوپاس، تو چەوانى؟
د ئەقان دانوستاندىن ل سەريدا سلاڭىرنا فەرمى و نەفەرمى تىكەلى ئىكودۇو بۇوينە.
ج- سلاڭىرن ب پرسىيارى: ئەڭ جۆرە بىرىتىيە ژ كۆمەلەيەكا دى ژ دەربىرىتىن جىاواز د بوارىن جودا جودادا. دىسان جۆرەكى دى ژ تىكەلكرىن د ناقبەرا سلاڭىرنا فەرمى و نەفەرمىدا، سلاڭىرنا ب پرسىيارى پەيدادكەت(Madya, S and Others,2019,p 48) . وەكى ل خوارى دياردىيت:

- a- بىناھى : مامۆستا زىزەك، چەوانى، تو ل ۋېرىج دكەي ؟
- b- مامۆستا زىزەك: سەرچاۋان، ئەز مېھقانى ل ۋېرى .

هندەك جاران تىكەلى د ناقبەرا سلاڭىرنا نەفەرمى و سلاڭىرنا ب پرسىيارى پەيدادىيت (Madya, S and Others,2019,p 48). بۆ نموونە :

-a- لانا : سلاڭ تارا چ دكەي ؟
تارا : سلاڭ، پىخۇشبووم من تو دىتىن .

د- سلاڭىرن و پوهنكرن: دەقىرىدا ب پىكى سلاڭى، پوهنكرن پەيدادىيت(Madya, S and Others,2019,p 48). بۆ نموونە :

-a- نارىن: چەوانى، باش بۇوى من تو دىتىن .
b- چنان: ئەز باشم، من ئى دەپيا ئەز تە بىيىنر.

هندەك جاران تىكەلى د ناقبەرا ئەقان ھەردوو جۆرىن سلاڭىرىدا(سلاڭىرنا نەفەرمى و سلاڭىرنا پوهنكرن) پەيدادىيت، سلاڭا نەفەرمى وەكى دەستپىكەكىيە و دەھىتە تامامىن ب پىكى پوهنكرنى. وەكى ل خوارى دياردىيت:

-a- دارا : سلاڭ، ئەز دېيىم تو ئارمانچى ؟
b- ئارمانچى : ئەرى . تو دارايم، مانە ؟

5- سلاڭىرن ب پىكى مېھقانىكىنى: گەلەك جارن خەلك ئىكودۇو مېھقان دەن. كىيارەكا جوانە كەسەكىن مېھقان بکەي يان بىزىيە كەسەكى ل گەل مە بۆ ئەنجامدا ئاشتەكى پشكدارىبە. ھەروھسا ئەقە پىكەكە و ئىك تايىتمەندىيەن سلاڭىرن (Madya, S and Others,2019,p 49) . وەكى :

-a- دەرىيا : مىديا، كەرەمكە.
b- مىديا : بەلى، سوپاس بۆ تە.
4-ئەركىن سلاڭىرنى:

سلاڭىرن باراپتىر د ناقبەرا دوو كەساندا دەھىتە بكارهينان، كۆ ئاخىتنىكەر سلاڭىدەت و گوھدار بەرسە ئەۋى/ئەۋى دەدت. ھەر چەندە سلاڭىرن دىياردەيەكا جىهانىبا بەردەواامە، بەلۇن گەلەك ياخىدا گوھۇرىن و ب ئەقۇن پىكىن دېيت كارتىكىن ل سەر پەشتىن سلاڭىرن د ناقبەرا ئاخىتنىكەر ئەركىن سلاڭىرنى ژ بکەت.

سلافکرن ب گەلەك ئەركان د ناف کارىيىكىزنا رۆژانەيا جقاكىدا رادىيت. بۆ نموونە سلافکرن خزمەتن دكەت ژبۇ زانينا ئەندامىن ئامادەبووپىن ئاخقىتنى (Goffman, 1971, p 74). ھەروەسا سلافکرن پشکەكە ژ رۇتىنى ئاخقىتنى و دەربېرىنى ژ نەريتەن دكەت. سلافکرن دەربېرىنى ژ رەفتارەكى باش دكەت. ھەروەسا ب پاراستا روين كەيفخۆشىيىن ل گەل كەسىن دى رادىيت. ديسان ب پىكھىنان و پاراستا پەيوەندىييان رادىيت.

سلافکرن د ھەم زماٽىن جىهانىدا ھەيە. مرۆڤان سلافکرن داهىتىا يە داكو پەيوەندىيىن دەستپىيىكى د نافبەرا ئەواندا دروستىبىن، ل گەل ھندى ژى ئەركىن سلافکرن د جىهانىيە و گەلەك جىاوازى د كارھىانا ئەواندا ھەيە. ئەۋۇرى ل دويف پەيوەندى و حالەتان دەمینىت، ئەركىن سلافکرن كۆمەلەكابەر فەرەھە چەمك و ياسايىن ئاشكرا ھەنە. بۆ نموونە سلافکرندا خزم و ھەقالان دى يە جىاواز بىت ژ سلافکرندا فەرمى يە ل سەر كارى، خۆ ئەگەر بارودوخ ئىك ژى بن، بەلن سلافکرن ل دويف چەنەندى ھەستى و تەكتۈلۈجىيائىن رۆلەكىن گىنگ د چەوانىيە سلافکرتىدا ھەيە و ل گەل ھندى ژى سلافکرن ژ پەوشەنبىرىيەكى بۆ ئىكى دى جىاواز دىيت. بۆ نموونە پابۇونا ژېرىقەل دەمن كەسەكى دانعەم دەھىتە د ژۇرۇفە ئەقە نىشانى رىزىگەرتىيە ل دەف ھندەك جقاكىان و ل دەف ھندەك جقاكىن دى رىزىگەرنىن (Razfar & Rumenapp, 2013, P 236).

ھەروەسا جىاوازى د نافبەرا رەگەزى ژيدا ل دۆر بكارھىانا دەربېرىنىن سلافکرن ھەيە. ديسان جىاوازىيَا سلافکرن نەب تىن ل سەر ئاستەن وەلات و جقاكانە، بەلكو د نافبەرا بازىر و گوندان ژيدا ھەيە. يە ئاسايىيە د جقاكىن گوندان و ۋەقەتىيادا سلاڻى ھەر كەسەكى بەھىتە كرن، كو دبەر ئەھوئى پا بورىت، كەواتە ل دەۋەرەن گوندان و دەۋەرەن ۋەقەتىيائى كەسەك دشىت سلافكەت و بىگىزىت، كو باھرا پتە دىيىن: (ھەن ! تو چىكە ؟ حالى تە ؟) ئەف پرسىيارە پىدىقى ب بەرسەدا ئەيە. ھەروەسا دەقىت كەسىن بەرامبەر ژى ئاخقىتا خۆ ب پرسىيارى ب دوماھى بەھىنەت، كو بىيىت: (باشىر سەرچاڭان چ حالى تە ؟)، بەلن دەۋەرەن بازىر و مەزن ب شىوهكى فەرمى تر سلاڻى ئىكىدەن و ئەگەر ئەو سلاڻا خەلکى دەۋەرەن گوند و ۋەقەتىيائى ل بازىران بەھىتە گوتۇن ئەم وەك پاشقەبرىنەكىيە بۆ خەلکى گوندان (Razfar & Rumenapp, 2013, P 236-237).

ھەر چەندە د نافبەرا زماناندا ھازارەها پەيىف و گىرىيەن وەك وەك ئىك بۆ سلافکرندا ھەنە، بەلن ئەقە وەرگىزىانەكا راستەن خۆ نىنە، بەلكو ژ ئەنجامىن كارىگەرلىيَا پەوشەبىرى و كەلتۈورىيە، بەلن ئەقە ھەم خزمەتا ئەركىن سلافکرن دكەن (Razfar, 2013, P 236-237).

(ئىيىسۇورس و بودمان و كارپىيەتەر) ئاماڻىن ب ھندى دەدەن، كو سلافکرن وەك كارھەن ئاخقىتنى، ئىكە ژ ئەركىن ئاخقىتنى يىن گىنگ، كو دىيت كەس د گرۇپىن ھەمچۈرۈن ھەللىيستاندا بەرھەنگارىبىن (Ebsworth & et al, 1996, p 89).

ب دىتنا (گۆفمان) ئى سلافکرن دىاردەيەكى جقاكىيە و ئەقان ئەركىن ل خوارى دىاركى ب خۆقە دگرىت:

1- دروستكىرنا پەيوەندىييان و دووبارە ئاقاكرنا ئەوان.

2- دانپىيدان ب پەلەيىن جقاكىيىن جىاواز.

3- ديسان سلافکرن ئەف ئەركىن ل خوارى د پەيوەندىيىكى دەنە: أپىزىگەرن.

ب- بەرچاۋەرگەرتىا ھەبۇونا خوھ و يىن دى.

ج- رەتكىرنا گەفكىرنى.

د- داوايا دەستپىيىكى.

5- پىشىكىشىكىن.

و- دروستكىرنا ناسنامە ياخويەتى و يىن كەسائىن دى (Goffman, 1971, p 74).

(وي-Wei) ئەقان ئەركىن پراگماتىكى دەدەتە پال رىزىگەرن:

1- پرسىياركىن وەك كەردەيەكى مەبەستى: دەقىرەدا سلافکرن ب شىوهيىن نامەيە قەشارلى بۆ كەسىن بەرامبەر دەھىتە پال رىزىگەرن:

دەربېرىنىن ژ مەبەستا ئاخقىتكەرى دكەت.

2- پرسىياركىن وەك پۇتىنەكى پىزىگەرن ياخويەتى ياخقىتنى يا زمانى: سلافکرن وەك پۇتىنەكى ئاخقىتنى، پارچەيەكە ژ كىيارىن رىزىگەرن يىن زمانقانى. سلافکرن ئالاچەكە ژ رەفتارىن رەوشىن. بۆ نموونە: (سلاڻ، تو يەن چەوانى؟ پىنخۇشبووم ب دىتنا تە). دشىاندایە سلافکرن ژبۇ پاراستا روين ئەرىتى يەن گوھدارى يان بەرۋاچا ئەقان بەرھەنگارىن. ئەف نموونەيىن ل سەرى دەربېرىنى ژ ھندەك سلافكەتىن د ناف جقاكىدا دكەن. ھەر دووك پشىدارىن ئاخقىتنى بارا پتە روين ئەرىتى بۆ ئىك و دوو بەرچاۋەر دەرگەن. سلافکرن

روتینه‌کەن گرنگەن ئاخقىتىيە د دانوستانىدا پەيوەندىيا جڭاكيدا و سەپاندنا ھۆكاريڭ جڭاكي يىن ھەقشك بەرچاڭ وەردگرىت(Wei,2010,p57-58).

ب دىتنا (فېرىس) ئىلاقىرن ب واتايا جڭاكي بىرىتىيە ھەقنىاسىنا كەسەكىن ژ لايىن جڭاكىقە يىن پەسەندىيەت و ب دىتنا ئەملى سلاقىرن پېرابۇونىن تەقلىدى و شىۋاپازىنە، كۆ ب ئازاراندا سەرەذجراكىشان و دەستىشانكىدا تەوهەر و كىمكىدا دوودلىيەن د پەيوەندىيەكىدا جڭاكيدا رادىيەت(Firth,1972,1).

ب گىشىن و ب كورى د شىياندابى ئەركىن سلاقىرن ب ئەقى پەنگ بەحس لە بەتىهە كەن:

1-ئەركىن دروستكىدا پەيوەندىيەن: ئىك ژ ئەركىن سلاقىرنى دروستكىن و بەيىزكىدا پەيوەندىيەن، چونكى وەختى ئاخقىتىكەر سلاقى كەسىن بەرامبەرى خۆ دەكت، ئەو سلاقىرنە دېتىه ئەگەر كەرب و كين و نەخۆشى د ناقبەرا ھەقېشىكىن ئاخقىتىدا كىمدىن و ب ئەقىن چەندى پەيوەندى د ناقبەرا ئەوان دروستدىن و د ھەمان دەمدە بەيىزكەقىن.

2-ئەركىن پاراستا پەيوەندىيەن جڭاكي: سلاقىرن نە ب تىن ب ئەركىن دروستكىدا پەيوەندىيەن د ناقبەرا تاكەكەسىن جڭاكيدا رادىيەت، بەلكو ديسان ب پاراستا پەيوەندىيەن ژى د ناف تاكەكەسىن جڭاكيدا رادىيەت. ئانكول دەمن دەربىرىتىن سلاقىرن د ناف تاكەكەسىن جڭاكيدا دەھىنە بكارھىنان پەيوەندىيەن جڭاكي د ناقبەرا ئەواندا دەھىنە پاراستن و بەرۋقازى ئانكول دەمن دەربىرىتىن سلاقىرنى د ناقبەرا تاكەكەسىن جڭاكيدا دەھىنە بكارھىنان، بىگومان دى دويىكەقىن د ناقبەرا ئەواندا پەيدابىن و ئەقە دى بىتە ئەگەر كۆ پەيوەندىيەن جڭاكي د ناقبەرا ئەواندا نەمىن.

3-ئەركىن رېزگەرتىن: سلاقىرن ب خۆ د ناف خۆ ب رۆل و ئەركىن رېزگەرتىن رادىيەت ئەقى ژ لايىكىقە و ژ لايىكى دېقە تەمەن و پەلەپايدە و پەنگەز...هەندى دەنە ئەگەر د ناف سلاقىرنىدا ئەركىن رېزگەرتىن زوق و دىياربىت.

4-ئەركىن ئىمناھى پەيداكرىن: سلاقىرن ب ئەركىن ئىمناھىن ژى رادىيەت، چونكى ئەو كەسىن ب سلاقىرن رادىيەت، ئەو د ناف سلاقىرندا خۆدا وەسا بۆ كەسىن بەرامبەر نىشاندەت، كۆ ئىمەن بىھ ژ من. ئانكول ژ من پشتراست بىھ، كۆچ زيان ژ لايى منقە ئاهىتىه گەهاندىن.

5-ئەركىن دەستپېرىكىدا ئاخقىتنى: ھەتاکو ئاخقىن د ناقبەرا دوو كەسان يان پىردا بەتىھە دەستپېرىكىن، پىندقىيە ب سلاقىن دەستپېرىكىن. ئانكول سلاقىرندا كەللىكا دەستپېرىكىدا ئاخقىتنى و دانوستانىتىيە.

6-ئەركىن رەھوشتى: ئانكول سلاقىن رەھوشتە و رادىيەت ب پەراۋىزكىدا كارىن خراب و ئاخقىن خۆشىيەكى د ناقبەرا ھەقېشىكىن ئاخقىتىدا دروستىكەت.

7-ئەركىن سەرنجراكىشانى: سلاقىرن ب ئەركىن سەرنجراكىشانى رادىيەت، چونكى ل دەمن كەسەك ب سلاقىرنە كا باش رادىيەت سەرەذجا ئەملى كەسى زىدەتەر بۆ لايى خۆ رادىكىشىت. بىگومان زمانى جەستەبى ژى رۆلىن خۆ د ئەقى چەندىدا دېنىت، ئانكول دەمن كەسەك ب گرنزىن و روپى خۆشىقە سلاقى كەسەكى دى دەكت، دى پىر سەرەنچا ئەملى راکىشىت بۆ لايى و بەرۋقازى.

8-ئەركىن دىاركىدا چىتىن جڭاكي: گەلەك جاران سلاقىرندا دەھىتە پېشىكىشىكىن، چىنا جڭاكىدا كەس دەكت، كا يىن دەولەمەندە يان يىن ھەزارە. ئەقەر ژى زىدەتەر ب پىنگا ئاوازەيىن دىاردەت، كۆ پاراپتە كەسىن دەولەمەند د سلاقىرنىدا ئاوازەكى بلند بكاردەھىنەت و باراپتە كەسىن ئاسايىن يان يىن ھەزار د سلاقىرنىدا ئاوازەكى نزەم بكاردەھىنەت. هندهك جاران سلاقىرن پەلەپايدە بىھ كەسى ژى دىاردەت، كا خودان پوستە يان يىن بىن پوستە. د جڭاكىن كوردىدا گەلەك جاران مروقىن خودان پوست ب ئەقى پەنگ بەرچاڭ دەكەن:(تۆ يىن باش). يان ب تىن ب ئاوازەكى درېز دېئىن:(باش)، بەلن كەسىن ئاسايىن و بىن پوست، ئەوان دەربىرىتىن سلاقىرن بكاردەھىنەن، ئەمۇيىن پىريا خەلکى بكاردەھىنەن و زىدەتە رېزگەرتىن تىدا ھەيە. وەكۈ:(برايىن ھېئىزا چەوانى؟، ج حالى تەيە مامۆستا؟...هەندى)

5-شىۋەپەن سلاقىرنى:

ئىكەم پىنگافا دەستپېرىكىدا ھەر ئاخقىتنەكى سلاقىرنە. سلاقىرن ئەو ئاخقىتە ئەوا مروقى ل دەستپېكىدا دىتنا كەسەكى يان ئاخقىن ب تەلەفۆن دېئىت. سلاقىرن ئىكەم ھەزىز ل دەف كەسى بەرامبەر چىدەت دەربارەمى مروقى ل دەمن دئاخقىت، ل دەمن كەسەك سلاقى كەسەكى دى دەكت يى گرنگە ئەمە، ئاستىن گونجاي بۆ ھەر بارودوخەكى بكار بەھىنەت. ئانكول د ھەر بارودوخەكىدا ئاستەكى گونجاي يىن سلاقىرنى بكاردەھىت. ب ئەقى پەنگى :

ئىك: دەربىرىتىن سلاقىرنى و دەمەن رۆزى :

(سېپىدە باش / ئىشار باش / شەف باش) :

ئەفە گشتىرىن ئاستىن سلاقكىرىتىيە، ياكۇنجايىه دەھر دەمەكىدا، جىل گەل ھەقالان يان ل گەل كەساتىن دەوروبەر يان جىرانان ... ھەتىد بەپەتە بكارھينان.

بۇ پەر رېزگەرنى د شياندايە ناھى كەسى ل دوماهىيا دەربېپەن سلاقكىرنى بەپەتە بكارھينان. وەكۆ : (شەف باش نارىن.) دوو: دەربېپەن سلاقكىرنى و بارودوّخىن رەسمى (فەرمى):

ئەف جۆرى سلاقكىرنى ل دەمن چاپىكەفتىنا كەسەكى يان كۆمەكا كەسان بۇ جارا ئىكىن ب شىيەھەكىن رەسمى دەيتەكىن. چىدىيەت ل دەمن بارودوّخىن كارى يىن پەسمى يان ل دەمن ئاھەنگا شىف خوارىن ياخارىنى باكارھېت. وەكۆ: (سلاق ھوين د چەوانى ؟) (پىخووشبووم ب دىتنا تە / ب دىتنا تە شادبۇوم .)

ئەف دەربېپەن ل خوارى باشتىرىن شىتەن ژيۇ بارودوّخىن فەرمى يىن كارى يان ل دەمن كەسەك بۇ جارا ئىكىن دەيتە دىن و ھەقنىاسىن ل گەل دەيتەكىن. بۇ نموونە :

-a- سېپىدەباش. چەوانى ؟ ئەز دىلانم .
-b- پىخووشبووم ب دىتنا تە دىلان .

سەن: دەربېپەن سلاقكىرنى و بارودوّخىن نەرەسمى (نەفەرمى) :

د ئەف بارودوّخىن نەرسىمدا گەلەك دەربېپەن سلاقكىرنى دەيتە بكارھينان. وەكۆ : (سلاق ، سلاو) : سلاق (Hello) يان ژى سلاو ، ئەفە دەربېپەن گەلەك گشتى و گۇنجايىه، كۆ د بارودوّخىن نەرسىمدا بەپەتە بكارھينان. باراپتەر ناھى كەسى د گەلدا دەيتە بكارھينان(...). وەكۆ:

- سلاق ، ئادەم .
- سلاق ، ئاخىن .

ھەروھسا ئەف دەربېپەن ل خوارى ل گەل ئەوي كەسى يىن كۆنياس بىت يان ل گەل ئەوان كەسان يىن پىكىفە ل كارى يان ل كۆمپانىيىن كاردەن يان ھەفالىن ئىكىن ئىزىك دەيتە بكارھينان:

- چەوانى ؟ حالى تە چىيە ؟ چەوا ب رېقە دېيت ؟ گەلەك جاران ئەف پرسىارە (سلاق ، سلاو) دەيت، بەلن ئەقان پرسىاران بەرسقەكە سادە ھەيە، دېيت ل قىرى بەرسف ياخىن كورت بىت، نايدىت بەحسى تىشەكىن نەرىتى بەپەتە كەسەكىن دەيتە بەرسقەكە كارىن رۆزى ھەمەمىن بەپەتە كورت ھەبىت. بەرسف دېيت ب ئەقى شىۋەھى بىت . بۇ نموونە :

- باشم سوپاپاس . تو يىن چەوانى ؟

- گەلەك باشه ! و تو ؟

- سلاق ، باشم و تو ؟

- باش ب رېقە دېيت و ج حالى تە يە ؟

- نەخراپە و تو ؟ چەوانى ؟

ل دەمن كۆ كەسەكى بۇ ماوهەكى درىز يان ل دەمن ژ نىشكەكىفە كەسەكى دېيىت. بۇ نموونە دىتنا ھەقالەكى ل دەمن خوارنا تىشتن يان دىتنا كەسەكى نى Yas ل جەن فروشتىن ئەف دەربېپەن دەيتە بكارھينان :

راستەو خۆپشتى گوتتا سلاق (سلاو). بۇ نموونە:

- سلاق سوزان .

- كەيف خۆشبووم من تو دىتى .

ج چىدىيەت ؟ / ج چىبۈيە ؟ / ئەرى ھەمى تىشت دباشنى ؟

ئەڭھەزى دەربېپەن كەسەكى سادە يان پرسىارە كا ھاوبەشە ل گەل (چەوانى ؟) و بەرسقە ئەقى سلاقكىرنى دېيت بەرسقەكە سادە بىت . بۇ نموونە :

- باشم و تو ؟

- نەخراپە .

ئەف پرسىارا ل خوارى ياكۇنجايىه و رېكەكە نەرسىمە بۇ گوتتا سلاق . بۇ نموونە :

سلاق بىرىن ، چ ھەيە ؟ يان ج تىشتن نوى ھەيە ؟ ...[Https:// www.Speak.com](https://www.Speak.com) .

ههروهسا ئەف دهربىرىتىن سلاقىرنى يىن ل خوارى دھىئە گوتون، ل دەمن پرسىارا حالى كەسەكى ب درىزاهىيا رۆزى ھەمىيە دھىئەتە كر :

- رۆزى تە چەوا بورى ؟ / رۆزى تە يا چەوابوو ؟

مەرمەر ژ ئەقان دهربىرىتىن سلاقىرنى يىن ل سەرى : (چەوانى) يە، كۆ نە ب تىن دەمن نوكەدایە، بەلكو بُو پرسىاركىنا حالى مرۆقىيە ب درىزىيا رۆزى ھەمىيەن. ئەف پرسىارە ل دەمن درەنگ رۆزى دھىئە گوتون. بُو نموونە دشياندايە ئەف پرسىارە ژ گولفرۇشەكى ل دەمن مەغرب يان ب شەھ بەھىتە كرن ، بەلۇ گەلەك خەلەك بەرسقىن ب (باش بۇو) ل سەر دددەن (www.Fluentu.Com).

بىندۇقىيە ئەو چەندە ژى بەھىتە گوتون، كۆ سلاقىرنى چەند شىوه يىن دى ژى ھەنە. ب ئەقى رەنگى ل خوارى دى ھىنە دىاركىن : ئىك: ستراتيجىيەتا پوهنى د تۆماركىتىدا (Bald On Record) : ب رىكا دەستپېكىرنا گفتۇگۆيىن، بىن سلاقىرن ب دەستقەدھىت.

ھەر وەكى ل گەل دانوستاندىن كورتدا د ناقبەرا ئەندامىن خىزانىدا، ھەۋالاندا رويدەت (Almegren, 2017, P58).).

ھەروهسا بُو نزمىرىن ئاست ژ شىانان دھىئە بكارھىتان و ب نزمىرىن ئاست ژ سلاقىرنى دھىئە ھېڭىتنى. بُو نموونە :

أ- ھا ئەم گىرۇبووين.

ب- دا لەزىيەكەين.

دۇو: ژ دەرەقەي تۆماركىرنى (Off - Record) : ل گەل ھەۋالىن ئىزىك ب رىكا يارىپېكىرن و سەڭاتىكىرن يان ب رېكىن نە جوان دھىئەتە بكارھىيان. بُو نموونە :

a-1 ھېشتا تو ڈۈزى.

b- بىن دۈزىم .

2- چ باي تو ھىناي ۋېرى ؟

نۇمۇن ئىكىن سلاقىرنە كا يارىپېكىتىيە د ناقبەرا كەساندا يىن كۆ د پەيوەندىيەكى يارىپېكىتىدا و يا دووئى دهربىرىن ژ وەفادارى و حەز ژىكىرنا تاخىتكەرى بُو گوھدارى دكەت .

سى: پشتگوھ ھاقىتنا (FTP) - كىدەيا ھىرىشكىرنا پويى) : دېيت دەمن خەلەك ب دەنگەكى بلند گازىدەكەن يان ژى قەرەبالغىدەكەن رويدەت كۆ سەرنجىن بُو خۇ رادىكىشىت بُو دەستپېكىرنا دانوستاندىن. د ئەقى بارودۇخىدا (FTP) دھىئەتە پش گوھ ھاقىتىن يان ژى ستراتيجىيەتە كا دەستتىشاڭىرى ژبۇ كىمكىرنا گەفكىرنى دھىئە دروستكىن(Almegren, 2017, P59). وەكى:

- برا چەوايى، ما دلى تە مايە ؟

6- جۆرىن سلاقىرنى :

سلاقىرنى گەلەك جۆر ھەنە. ئەقىن ل خوارى هندهك ژ ئەوان جۆرانە:

1- سلاقىرنا دوومىر درىز : ئەق سلاقىرنە د ناقبەرا خزىم و نىاساندا دھىئەتەن. د ئەقى جۆريدا دوو كەس ھەنە و ئىكودوو دېين و زاراھان د ناقبەرا خۇدا ئالوگۇرداكەن يان ھندهك پرسىاران ژ ئىكودوو دەن نە ياكىنگە بەرسقىن بُو ھەبىت. وەكى :

- چ حالى تە ئە ؟ تو چ دكە ؟

- سەرچاۋان. يان ب خۇدى ب كارىقە مژوپىلم .

2- سلاقىرنا بىلەز: ژ نىشكەكىقە دەستپېكەت و ب دوماھى دھىت و پىزائىن ئىدا دھىئە ئالوگۇرداكەن. وەكى :

- چ حال ؟

- باشم .

- ب خىر بىمىن .

3- گفتۇگۇ : ژ گفتۇگۆيەكى كورت دەربارەي بابەتكى يان دووان يان دەستوېردان يان مەبەستا دوستاتىيەن يان پىشكىشىركىن راگەھاندەكىن پىكىدەت. وەكى :

- تو چ دكە ؟ من تو نەدەتى ؟

- سەر چاۋان ، باوھرە ئەز نەمامە ل وېرى .

4- سلاقىرنا درىز: ژ سلاقىرنە كارىز بُو دوبارە تاخىتنى د ناقبەرا دوو كەساندا پشى ماوهىيەكى ژ دویراتىيەن پىكىدەت. وەكى :

- چەوانى ، ژ مىزەيە تو نەدەيارى ؟

- سەر چاۋان ، چ حالى تە ئە ؟

- سهر چاقان ، باوهركه ئەم يىن ژ تە خربیووين.
- تو عەزىزى ، ئەمر ژى وەسە.
- 5- سلاقىكىنا گەرم : ئەف سلاقىرنە د ناڤبەرا ئەوان كەساندا چىدىت يىن ئىكودوو ب باشى دنياسن و گەلەك ل گەل ئىكودوو دئاختن. وەكى :
- براين هىئزا چەوايى؟
  - سەرچاڭان براين عزىز، تو چەوايى؟
- 6- سلاقىكىنا ھەمى كاران : سلاقىرنە كا دەستپىكى و گەلەك كورتە و ھندەك جاران وەك سلاقىرنى ناھىيە دىتن. وەكى :
- سلاق.
- 7- سلاقىكىنا دەستپىكى: سلاقىرنە د ناڤبەرا دوو كەساندا بُو جارا ئىكىن ژ چاپىكەقىنى پەيدا دىيت. دېيت ل سەر بابەتكىن وەسا باخشن، كول دويىف قىيانا كەسى بەرامبەر بىت . وەكى :
- سېدە باش مامۆستا ئەز سوزانم.
  - سەرچاڭان پىخۇشم ب نىاسىينا تە.
- 8- دووبارەكىنا سلاقىن : دېيىدا ھەمان دەربىرىن د ناڤبەرا ئاخقىتكەر و گوھدارىدا دووبارەدېيت. وەكى :
- سلاق.
- سلاق (Al - Hindwi, 2017, P2).
- 9- سلاقىكىنا ئىگەتىيف: ئەف سلاقىرنە باھرا پتر بەرهەف رویەكىن ئىگەتىيف يىن گوھدارى يا ئاپاستەكرىيە. ئەف ستراتيجىيە بارا پتر ل دەمىن دىتنا كەسى كى كو ئاخقىتكەر نەنیاسىت يان ژى باش نانىاسىت دەتىتە بكارهينان. بُو نموونە:
- بن زەحمەت ، ئەرى تو پروفېسۈر ئازدادى؟
  - بن زەحمەت ، ئەرى نافن تە زانايىه؟
- دەربىرىنا (بن زەحمەت) دەربىرىنە كا ئىگەتىفە و ئاپاستەكرىيە بەرهەف رویەكىن ئىگەتىيف يىن گوھدارى.
- 10- سلاقىكىنا پوزەتىيف: ئەو سلاقىرنە، كوبەرهەف رویەكىن ب گەزىن يىن گوھدارى دەتىتە ئاپاستەكرن، كو داشتىت گوھدارى ژ خۆ رازى بىكەت. بُو نموونە:
- ئەفە ج بىئەنە كا خۆشە!
- ئەم گەلەك كەيىف خۆشبووين كو تو د ناف ئاھەنگا مەدا بۇوى .
- ئەف دەربىرىنەن ل سەرى بُو ئاخقىتكەران خۆشىيا ھەۋدىتىن ل گەل گوھدارى دىاردەكت و پىزگرتا ئەوى ب گوھدارى بەرچاڭىدەكت (Almegren, 2017, P59).
- 7- سلاق وەكى كەدەيە كا ئاخقىتن :
- كىدەيا ئاخقىتن ياسلاقىرنى ئىك ژ ئەوان كردەيانە كوبەيىزىكىنا پەيوهندىيان دەتىتە بكارهينان. ھەروەسا ئالاف و شىوازە بُو پىشراستىبوون ژ ئاخقىتكەرى و قايلبۈونا كەسى بەرامبەر ب ئەوى تىشىن پشتى سلاقىن بُو دەتىتە پىشىكىشىكەن.
- سلاقىرن شىوهىيە كە ژ شىوهىن جەفاكى، ئەو رەوشته ئەۋى دەتىتە دانان و جەختىن ل سەر پەيوهندىيەن جەفاكى دەكت كو ياخىن ئەنگ نىنە دەنگوباسەكى نۇي بىگەھىنەت (Almegren, 2017, P82).
- سلاقىكىنا باش ياد ناف ھەمى كەلتۈرۈندا ھەى، كوي ياكى ئەم قۇناغىيەن ژىيەن مەۋھىيە، چونكى ئەو ھەمى بەلگەنامىن جەفاكى دېارلىقىت و پىشىقەدېيت ژبۇ دەستپىكىن و پاراستىن ل سەر پەيوهندىيان، كو پىددەفييە ل سەر ھەر تاكەكەسى كە سلاقىرنە كا گونجاي ھەلبىرىت. ھندەك زانىيەن دى دىار دەكت، كو سلاقىرن ئەو ئاخقىتنە ياكو پەنگەدانا كەلتۈرۈھەكى دەستنىشانكىرى دەكت و دىاردەكت كەن كو سلاقىرن ئەو كردەيا ئاخقىتنىيە ياكو ژ ھەمېيان پتر دەتىتە دووبارەكىن و دېيىن ئەم نەشىن گەفتۈگۈ(ئاخقىتا) خۆ دەستپىكىيەن يېيكى ئەم سلاقىكەين و د ژيانا مەدا ئىكەم كردەيا ئاخقىتنىيە كو زارۇك ژ زمانى خۆ يەن دايىك وەردىرىت و د گەلەك بواراندا سلاقىرن وەك كەدەيە كا ئاخقىتن ھاتىيە خواندن وەكى: پراجماتىك، زمانقانىيا جەفاكى، گەفتۈگۈيىن شىكارى، ئىنترۆپۆلۆجيائىن (Almegren, 2017, P80).
- (ئۆستن) كردەيا سلاقىرن دەكتە د ناف كەدەيىن چەفتارىيدا (Austin, 1962, P 151)، بەلن (سېريل) ئاماژە ب كردەيا ئاخقىتن ياسلاقىرن دايىه و كەيىدە د ناف كەدەيىن ھەست دەربىرىنەت (Searle, 1969, 16-17).

پىرابووتنىن نەريتىان دوو شىواز ھەنە يىكىن مىنا سلاقىرىنىيە، شىوازى دووئى ھەلچوونە ل گەل سلاقىرنى . ھەرودسا ئامازە ب ئەۋىز چەندى ھاتىيە دان ، كو ھندهك رەفتارىن جەستەيى ھەنە، كو تىبىندا ئەوان د د ناڭ كردىي ئاخىتنى يى سلاقىرىيىدا دەتىنە كر ن و ئەوان ژى :

- بوارى جىفاكى.
- دەستويىدا ئاخىتنى.
- لاسايىكىن و لەقىن (جولولاند).
- فۆرمەن ئاخىتنى (Almegern,2017,P81).

ئەفجا سلاقىرن وەك نەريتىيە كىيە ل گەل فۆرمەن ب دەنگ و يىدەنگ. فۆرمەن يىدەنگ ژ لاسايىكىن و لەقىن بىنكىدەن و فۆرمەن ب دەنگ ژى ئەقىن ل خوارىيە :

- فۆرمەن پرسىيارى.
- فۆرمەن سەرسورمان.
- فۆرمەن دووپاتىكىن (Almegern,2017,P81).

(دورانى)، ئامازەين ب ھندى دەكت، كو جوداھى ھەيە ل دەمەن كەس سلاقى ئىكودوو دكەن، كو ھەر ئىك ب شىوازەكى سلاقىدەكت و ل دوماهىيەن سلاقىرن ئەۋە مروڻ كارەكى ب كەيفخۇشى بکەت. ئەقەزى ل ئەۋى دەمى ب دەستقە دەيت، ل دەمەن كەسەك ب گۈزىنې سلاقىدەكت(duranti, 1997,p 66).

1-8- سلاقىرن دەلتۈورى كوردىدا:

دەلتۈورى كوردىدا سلاقىرن دىاردەكا گۈنگە و ب چەند شىوهيان بكاردەيت و گەلهك جاران ئىگەھى پىزگەتكەن تىدا رەنگەت دەدت. ل خوارى دى ھەولەدەن كورتىيەكى ل سەر باخىن:

دەلتۈورى كوردىدا سلاقىرن بەھاين خۆ ھەيە و ب گۈنگەتكە دەيتىھە وەرگەتن، چونكى نەفيان و كەرب و كىنېن ل دەف كەسان ناھىيلەت. ئەقجا ل دەمەن كەسەك دەيتىھە مالا كەسەك دى، سلاقىدەكت، كەسەن دى دى پىشە رايىت و ب گەرم و گۇرى بەرسە ئەۋى دەدت و ناروينتە خوارى هەتا مېھقانى ئەۋى بروينىت. نەخاسىمە ئەگەر زەلام بىت يان ئافرەت بىت، ئەگەر ئىكى يان ئىكى دانعەم بىت سلاقىرن گەرمەن ل دەيتىھە و پىزگەتكەن بەرامبەر ئەۋى / ئەۋى زىدەتلىدەيت. پىدەقىيە ئەۋى چەندە ژى بەتىھە گۆتن، ژەركو پىتىيا كوردان موسىمان و ژەركو د ئايىن ئىسلامىدا ياخىلەن و پەروا نىنە پەگەزى ئىر و من بچەنە دەستىن ئىك، لەورا پىتىيا كوردان ژ پەگەزىن ئىر و من ھەولەدەن ب رىكى دەربىرىن زاراکى سلاقى ئىكودوو بکەن و خۆ دویر دېئىخن ژ چوونا دەستىن ئىكودوو، ئەقە ئەگەر نە موحەرماتىن ئىك بن، بەلن ئەگەر موحەرماتىن ئىك بن، وەك خويشك وبرا يان دەيك وکۈر يان باب و كچ .... هەتد. ئاسايىھ دەلتۈورى كوردىدا بچەنە دەستىن ئىك. دىسان ئاسايىھ د ناقبەرا ژن و مېراندا چوونا دەستىن ئىك بەتىھە ئەنجامدان.

پىدەقىيە ئامازە ب ئەۋىز چەندى ژى بەتىھە دان، كو بەرى نوکە مە دىاركىبوو، پىتىيا كوردان موسىمان، لەورا د گەلهك ھەلکەفت و بۆنەيىاندا دەربىرىنە فەرمى يائىن ئىسلامى د ناقخۇدا بكاردەتىن، ئەۋىزى (سلام عليكم) ھ و بەرسە ئەۋى ژى (عليكم السلام) ھ ئەقە ژ لايىھەتكە و ژ لايىھە دېقە دەن ئەل ئەل ئەل دەمەن سلاقىرنى ناقن ئىكى دېئىن يان كەرسەتە و دەربىرىنەكى پىزگەتكەن ل گەل سلاقىرن بكاردەتىن. وەكى: (بەرپىز چەوانى ، پىزدار.... ، سەيدا.... ، كاك.... ، برا...، قارەمانى مە.....، دلى من....ھەتىد.) و ئەگەر پەلە پىاپىك ھەيتى، چ ئايىن بىت يان جىفاكى بىت، ناقۇنىشان پەلە يان ئەوان ب جودا يان ل گەل ناقن ئەۋى / ئەۋى دەيتىھە بكارەتىن. وەكى :

- دەكتور ئازاد چەوانى؟
- مامۇستا چەوانى؟

ل دوماهىيەن پىدەقىيە ئەۋى چەندە ژى بەتىھە دىاركىن، كو دەلتۈورى كوردىدا ھەر دوو بابەتىن (دانعەم) و (ئاستىن جىفاكى)، رۆلۈن خۆ د ھەلبۈزارتىدا دەربىرىنەن سلاقىرىيىدا دېتىن. ئەقجا ل دەمەن كەسەكى ژ تەمەنىقە بچوپىك، سلاقى ئىك ژ خۆ مەزىتر بکەت، پەت كەرسەتە و دەربىرىنەن پىزگەتكەن د سلاقىرنا خۆدا بەرچاۋ وەردگىرىت. وەكى: (ما مەن چەوانى ؟) ھەرۋەسا ژ لاین ئاستىن جىفاكىقە ھەمان تشتە، ل دەمەن ئاستىن كەسەكى ژ ئاستىن كەسەكى دى كىمەر بىت، پەت كەرسەتە و دەربىرىنەن پىزگەتكەن د سلاقىرىيىدا بكار دەتىنەت. وەكى: (رېزدار چەوانى ؟)، (گەورەم.... ؟) و بەرۋەقازى. ئانكول دەمەن ئاستىن جىفاكى بىن كەسەكى ژ ئاستىن كەسەكى دى پەت بىت، پەيپەن و دەربىرىنەن پىزگەتكەن كىمەر د سلاقىرنا ئەۋى يان ئەۋىدا دەتىنە بكاردەتىن. وەكى:

چەوانى ئازاد؟

9- سلاپىرىن و زمانن جەستەيى:

ھەر وەكى چەوا زمانى سروشتى (مروۋى) ب کارى سلاپىرىنى راپىيت و ب پىكى دەرپىرىنن جودا جودا سلاپىرىن دەھىتە ئەنجامدان. وەكى: (سلاپ ، چەوانى ، جىحالى تەيە ؟ ... هەندى). ھەر وەسا زمانى جەستەيى ۋىرلەكى كارا و ئەگىتىف دپرۆسىسا سلاپىرىنىدا دېيىنتى. ھەندەك جاران ل گەل دەرپىرىن زمانى يىن سلاپىرىنى زمانى جەستەيى بكاردەتى. وەكى دەست پاڭرىن بۇ سەر سىنگى خۆ يان گۈزىن يان راپۇون زېرىفە يان چوچۇن دەستىن بەرامبەر ئەۋۇي تو سلاپىرىنى يان خۆ چەماندىن يان ماچىكىن پۇيى يان ماچىكىندا دەستىن يان ھەمبىزىكىن ... هەندى. ھەندەك جاران سلاپىرىنى ب تىن ب پىكى زمانى جەستەيى دەھىتە ئەنجامدان. وەكى ل دەمن دويراتىيەن دەستىن خۆ بۇ راپەت يان ل دەمن شەرم د ناقبەرا ئەواندا ھەبىت ب تىن ب گۈزىن خۆ شحالىيا خۆ ب دىتىن ئەۋۇي دەرپىرت ... هەندى.

پىدەقىيە ئەو چەندە بەھىتە دىاركىن، كا چەوا زمانى جەستەيى پىرلەكى دىيار د گەرمكىن سلاپىرىدا ھەيدى، ھەر دەمن ب پىزدى زمانى جەستەيى ل گەل سلاپىرىنى ب كاردەتى. وەكى گۈزىن... هەندى. ھەر وەسا زمانى جەستەيى پىرلەكى دىيارىزى د (نەگەرمىيا سلاپىرىن) يىدا ھەيدى، ھەر وەكى مروۋى نەچاربىت سلاپى كەسەكى بکەت و نە ژ دل بچىتە دەستىن ئەۋۇي يان ئەۋۇي ئەقە ژ لايەكىن دېقە ل دەمن سلاپىرىنى ب تىن ب پىكى زمانى جەستەيى ب كاردەتى، ئەۋۇزى چىدىتى دەرپىرىن ژ گەرمىيا سلاپىنى يان ژ نەگەرمىيا سلاپىنى بکەت، چونكى زمانى جەستەيى دشىت ھەمى واتا و مەبەستىن ل دەق مروۋى ھەين دىيار و ئاشكرا دەكتە، چونكى زمانى جەستەيى ئەو ئامازە و لەپىن و جولاندىن، ئەۋىن ب رىنگەدا ناخى تاكە كەسى دەكەن ئەقە ژ لايەكىن دېقە كارىگەرىيە گەھاندىن زمانى (93%) ب پىكى زمانى جەستەيى (Allan And Barbava Pease, 2009, P.11).

10-1- پىزىگەتن د سلاپىرىدا:

ھەندەك پىسایىن باش ژبۇ ھەلبىزارتىا شىۋاپىزىن گىرىدىاي ب (بارىن جەفاكى و ناسناما كەسى، ژىيىن مروۋى، پەھەز، پەھىيەن ھەقلىيىن، پەھىيەن دلدارى يان دويراتى) يېقە ھەندى. ئاخۇتنكەر دەرپىرىن سلاپىرىنى د ھەلبىزىن و بىزىانىن ب پىكى حالتان، پەھىيەن ئەتىكىت و پەھىوەندىيىن د ناقبەرا ئاخۇتنكەر ئاخۇتنكەر ئەۋۇي جوداھىيەن د ناقبەرا پەھىوەندىيىن دلدارى و پەھىوەندىيىن دلدارى بەرچاپ وەردگەن. زىدەبارى بەرچاپوھەرگەرتىا جىاواپىزىن دى ژى وەكى: تەمەن، رېتكەختىن، خزمىيەتى، ئاستىن ھەقىياسىنىن، (Shleykina, 2016, P 58). د ئەقى بوارىدا (لاقىر- Laver) دېرىزىت: سلاپىرىنى دەستىن بەرچاپ ژ بىن پاپامانىن و ئامانجە كا ستراتىجيەتا گىنگ ژبۇ گفتۇگۆئىن و كوتىرلەكىن ناسناما جەفاكى و پەھىوەندىيىن جەفاكى د ناقبەرا بەشداربۇوپىن گفتۇگۆئىدا ھەيدى (Laver, 1981, p 304).

سلاپىرىنى باش و پىزىگەتن ب گىنگەتىن لەپەھىوەندىيىن پەھىوەندىيىن دەھىتەن دەھىتەن د ئاشتىيىدا بېزىن و جەختىن ل سەر گفتۇگۆئى كا پىر پىزىگەتن دەكتەن. ل دەم (براون و ليقنسن) ئى بۇ ئىكەم جار تىۋرا زمانقانىيا پىزىگەتن پىشىقەبرىن، ئامازە ب ھندى دان، گەلەك ژ خواندىيىن زمانقانى بەرئ خۆ دەدەن پىزىگەتن، كو گونجاندىن جەفاكى ل دەۋىش (پىدەقىيەن ရۇي) ھەندى. ھەر پىشكەدارەك ژ جەفاكى جۆرەكى پىدەقىيەن ရۇي ھەيدى (Brown and Levinson, 1987, p 61). ئەۋۇزى (پىدەقىيەن پوزەتىپ يىن ရۇي) و (پىدەقىيەن ئىگەتىپ يىن ရۇي) آنە و پۇيىن پۆزەتىپ حەزا پاۋىزكارىيە پازىبۇونا كەسىن دى ھەيدى، كو دېيىن گەشىبىنى و پۇيىن ئىگەتىپ حەزا ئازادىيە كارى و پاۋىزكارىيە ژ ھەر مەرجەكى نىنە، ھەتا ھەندەك جاران دېتە ئەگەرى نەمانا پىزىگەتن (Kirdasi, 2013, p29).

11-1- ستراتىجيەتىن سلاپىرىنى :

شەرقەكىندا داتايىن سلاپىرىنى ل دەۋىش دىتىنَا (كىرداسى-2013) بۇ سەر سى جۆران ھاتىنە پۇلېنلىكىن. ب پىكى تىكەھەشتىن ئاخۇتنى، زمانى جەستەيى ، ... هەندى. زىدەبارى شەرقەكىندا داتايىن ل ل سەر گەلەك ستراتىجيەتان وەكى: ۋەھەز، دويراتىيا جەفاكى... هەندى. د حالاتىن سلاپىرىنىدا ژمارا ستراتىجيەتىن ئاخۇتندا زاراکى ئەۋىن كوبەشداربۇوپى بكاردەتىن ب درېزەھىيە ئاخۇتندا خۆ ژ ئەگەرى كۆدىن زمانىيە و چەند بكارهينانىن ستراتىجيەتىن ئاخۇتندا زاراکى پىر بن، دى پەيپەيپەن بەرھەمەنلەن (Kirdasi, 2013, p45). ستراتىجيەتىن سەرەكى يىن سلاپىرىنى ئەۋىن (كىرداسى) دىاركەرەن، ئەقىن ل خوارىتە : أ/ ئاخۇتندا زاراکى- Oral speech: ئەقى ستراتىجيەتە بىرىتىيە ژ كارهيناندا ئاخۇتن د سلاپىرىنىدا و پېشىن ئەۋۇي ئەقەنە: 1- پەيپەن دەستپىكى- Initiation words : ئەو پەيپەن يان گەریيە ژبۇ دەستپىكىندا دانوستاندىن بكاردەتىن . وەكى : (سلاپ ، ھاى ، پۇز باش). ھەر وەسا ب پەيپەن مېھۋاندارىيەن ژى دەھىتە ناقبەرن.

2- زاراھین نافوئیشانی - Terms of address: پەیقەکە يان گرییەکە، ئەۋۇزى دەھىتە بكارھينان، داكو ئاماژە ب كەسەكى يان تىشتەكى بھىتە دان . وەکو : (بەریزى من، زەلامان، ھەر كەسەك، خاتىن، دكتۆر...ھەند).

3- پستە يا راگەھاندىن: ئەو پستە يە ئەواکو بو گوتىن دەھىتە ئاپاستە كرنى. ئانکو ئەو پستە يە ئەوا پىخەمەت پوهنكرنا تىشتى يان باھتى دەھىتە پىشكىشىكەن. وەکو: (ئەز ز تە غەربىوويمە . پىخۇشبووم ب دىتنا تە....ھەند).

4- پستە يا پرسىيارى- Declarative sentences: رىستەكە ژبۇ ئاپاستەكەندا پرسىيارىيە . وەکو: (تو يى چەوانى ؟)

5- دەربېرىتىن ھەلکەھەقتنان phrases: ئەو دەربېرىتىن ئەۋىن بۇ ئالوگۇركەن سلاڤان د ھەلکەھەقتنىن تايىھەندا بكاردەھىن. وەکو: (جەڙنا تە پىرۆزىيت . سەر سالا تە پىرۆزىيت).

6- ستراتيجىھەتىن رىزگەرتىن- politness strategies: ھەندەك ستراتيجى بۇ دىاركەن رىزگەرتىن كەسىن بەرامبەر دەھىنە بكارھينان ل دەمن سلاڤكەن ل گەل دەھىتە كرن. وەکو :

- پەسنەكەن- complimenting . وەکو: (تو ئەفروكە ياجوانى).

- پىشكىشىكەن ھارىكارىيەن- offering help . وەکو: (بەيىلە ھارىكارىيە بىكەم).

- دىاركەن سوپاسدارىيەn- showing gratitude . وەکو: (سوپاس بۇ تە كو تە ئەز داخوازكىرىم).

- مىھەقانكەن- inviting . وەکو: (ئەز تە داخوازدەكەمە، ۋەخوارنا كۆپەكىن قەھەوى).

- خۇ دانىاسىن يان خۇ پىشكىشىكەن- introducing self . وەکو : (ناھىيەن ئارىيە).

ب/ زمانى جەستەيى- Body language: زمانى جەستەيى ژى ستراتيجىھەتە كە ژ ستراتيجىھەتىن سلاڤكەن. وەکو: (دەست ھەۋاندىن، ماچىكەن، ھەمبىزكەن).

ج- ھەندەكىن دى- Others: ئەو ستراتيجىھەتىن كول سەرى نەھاتىنە بەحسكەن، ژبۇ پىشكەربوون يان پشت گوھ ھافقىتتا سلاڤتىيە و ژەقان پىشكەن پىكىدەھىن :

1- بىن دەستپېتىكەن- Non-initiation : خۇ ل ھىقىيە كەسىن دى بگرى دا سلاڤ بىكەت .

2- پشت گوھ ھافقىتىن (Ignoring) : كەسىن بەرامبەر پشت گوھ بەھافىزە .

3- دانا دىارىيەن- bringing gifts : دانا دىارىيەن وەکو شىرىناھىيان .

4- پستەيىن مەرجى- Conditional sentences: وەکو: ئەگەر ئەۋى / ئەۋى ل دەستپېتىكەن دەستىن خۇ ب من بىدەت، ئەز ژى دى سلاڤ ئەۋى / ئەۋى كەم (Kirdasi, 2013,45-47).

ئەق خىشىن ل خوارى پوختەيىن پۇلىنكرنا (كىرداسى) يە بۇ دەربېرىتىن سلاڤكەن :

نمۇونە	جوڭىز نەسەرەكى	جوڭىز سەرەكى
ھەلھو / سلاڤ	پەيىن دەستپېتىكى	1- ئاخقىتىن زارەكى
ناف/ ناھىيە / تو / خۇشتقىيە من	زاراھین نافوئىشانىن	
دەمەكىن درىزە من تو نەدىتى / پىخۇش بوبوم من تو دىتى/ ژ تە غەربى بوبويمە	پستەيىن راگەھاندىن	
چەوانى ؟ / حالن تە چىيە ؟	پستەيىن پرسىيارى	
سەر سالا تە پىرۆز بىت / بىھەندادە كا خۇش بىت / جەڙنا تە پىرۆزىيت / پەممە زانا تە پىرۆز بىت.	دەربېرىتىن ھەلکەھەقتنان	
پىشكىشىكەن / ھارىكارىيەن / خۇ پىشكىشىكەن/ پەسنەكەن/ دىاركەن سوپاسدارىيەن.	ستراتيجىھەتىن رىزگەرتىن	
چوونا دەستىن ئىك / ماجىكەن ئالەكىن / ھەمبىزكەن / ھەۋاندىن دەستى...ھەند		2- زمانى جەستەي
خۇ ل ھىقىيە كەسەكىن دى بگە، داكو دەست ب سلاڤ بىكەت.	بىن دەستپېتىكەن	3- ھەندەكىن دى
كەسىن بەرامبەر پشت گوھ بەھافىزە و ھەرە.	پشتگوھ ھافقىتىن	

گول / شريناھي ... هند.	دان ديارىيان
ئەگەر ئەوي دەستپېتىكىن دەستى خۇ درىز كر دا سلاقى من بىكەت، ئەز دى چەمە دەستى ئەوي.	پستەيىن مەرجى

(Kirdasi ,2013,p47)

2- پىرابوونتىن لايەن ئامارى و ستراتيجىيەتىن سلاقىرنى د زمانى كوردىدا:

1- بىكارھينانا ئامارى:

د ئەقىن قەكۆلىنىدا پەنا بۆ ئامارى ھاتىيە بىن، ژ پىخەمەت گەھشتىن ئارمانجىنن قەكۆلىنى، ئەۋرى ئەوھ كا د ھەر ھەلوىستەكىدا ج ستراتيجى و ب ج پىزە ھاتىيە بكارھينان، پاشى ھەر ستراتيجىيەتكە د سەرجەم ھەلويستان ب ج پىزە ھاتىيە بكارھينان. كو د ھېلىكارى و خشتهيىن ل خوارىدا ئەو رىزە ب ئاشكەرايى ديارىدىن.

2- كۆمەلگەها قەكۆلىنى:

كۆمەلگەها قەكۆلىنى برىتىيە ژ ھەلۈزارتى (12) ھەلويستان ل دۆر سلاقىرنى، كو ب دانوستاندىن ل گەل چەند شارەزايىن بىاڻن زمانى و دەرەونناسىيىن ھاتىيە ھەلۈزارتىن.

3- سروشتنى سامپلى قەكۆلىنى:

3-1- ھەلۈزارتىن سامپلى قەكۆلىنى:

ھەلۈزارتىن سامپلى قەكۆلىنى ب شىوهكى رەمەكى بوبويە كو برىتىيە ژ وەرگرتىن ရا و بۆچۈونان ژ (50) ئاخۇتنكەرەن خەلکى دەفۇكا دەھۆكى ل دۆر دياركىن دىتتىن ئەوان ل سەر چەند ھەلويستىن دياركىرى يىن سلاقىرنى.

3-2- جۆرى سامپلى:

سامپلى قەكۆلىنى ژ جۆرى رەمەكى بوبويە، ئەۋىزى ب ھەلۈزارتى (25) كەسان سەر ب پەگەزى تىر و (25) كەسان ژ پەگەزى من كو ژ لايى تەمەنېقە د پىنگەھىشىبۈن، داكو ب پىكى ئەقىن رەمەكىيىن بگەھىنە ئەنجامىن زانسى و دىتتا خەلکى ل دۆر پىك و ستراتيجىيەتىن سلاقىرنى د ھەلويستاندا بھىنە دياركىن.

3-3- ھۆيىن ھەلۈزارتىن سامپلى:

ئەق سامپلە ژ پەگەزىن تىر و من بىن ھاتىيە ھەلۈزارتىن بۆ ھەندى داكو دىتتىن ھەمەجۇر بھىنە وەرگرتىن، نەكوب تىن دىتتا ئىك جۆرى پەگەزى و د ئەنجامدا خزمەتا گەھشتىن ئارمانجا قەكۆلىنى بھىتىه كىن، ئەۋرى ئەوھ كو رىزەيىن سەدى يىن ھەر ھەلوىستەكى ژ ھەلويستىن ھەلۈزارتى ژ ئەنجامىن تىكەللىيا بۆچۈونا ھەر دوو پەگەزانە.

4-2- تەكىنكا ئامارى و ھۆيىن بكارھينانا ئەۋىتى تەكىنلىكى:

د ئەقىن قەكۆلىنىدا پەنا بۆ دياركىن رىزەيا سەدى يا ھەر ھەلوىستەكى ھاتىيە بىن، كا د ھەر ھەلويستاندا رىزەيا سەدىيا ھەر ستراتيجىيەتكە بكارھاتى چەندە. ھەر دەھۆكى دەھۆكى دەھۆكى سەدىيا د سەرجەم ھەلويستاندا رىزەيا سەدىيا ھەر ستراتيجىيەتكە بكارھاتى چەندە و ئەگەرى بكارھينانا ئەقىن رىكىن ئەوھ، كو ئەق پىكە پەل سروشتنى قەكۆلىنى دگۈنچىت و دشىت ئارمانجا قەكۆلىنى دياربىكەت.

5- پىكى شۇقەكىدا داتايىان د ھېلىكارىيىن ئامارىدا و د ناڭ خشتهيدا:

د ھەر ھەلويستاندا ھېلىكارىيەكىدا ئامارى بۆ ھاتىيە دروستىرن و دياركىندا پەيوەندىيىن د ناڭبەرا ستراتيجىيەتىن بكارھاتى يىن ھەر ھەلويستاندا، ل دويىف ھەرمارا ھەلۈزارتى خەلکى بوبويە بۆ ئەۋىتى ستراتيجىيەتىن د ناڭ ئەۋى ھەلويستاندا، ئەۋرى ل سەر ئەۋىتى راپرسىيا ل دوماھىكى قەكۆلىنى ھاتىيە دياركىن و ل دويىف ئەۋى بنهمايى، رىزەيا سەدىيا ھەر ستراتيجىيەتكەن د ناڭ ھەر ھەلويستاندا ھاتىيە دياركىن.

پاشى رىزەيا سەدى يا ھەر ستراتيجىيەتكەن د ھەر ھەلويستاندا ھاتىيە دياركىن و ل دوماھىكى و د ناڭ خشتهيدا، رىزەيا سەدىيا ھەر ستراتيجىيەتكەن د سەرجەم ھەلويستاندا، كو دىنە (12) ھەلويستاندا ھاتىيە دياركىن و ب ئەقىن چەندى رىزەيا سەدىيا ھەر ستراتيجىيەتكەن د سەرجەم ھەلويستاندا ھاتىيە زانىن.

6- ستراتيجىيەتىن سلاقىرنى د زمانى كوردىدا:

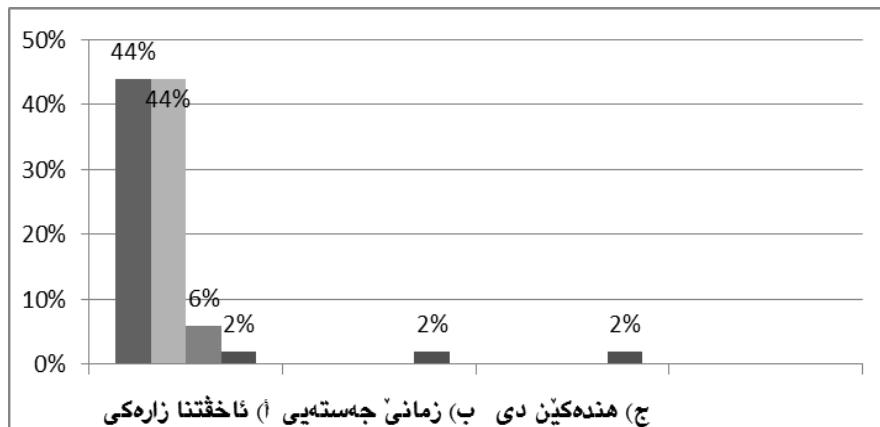
د ئەقىن قەكۆلىنىدا ل دويىف ھەلويستىن جودا جودا. ئاخۇتنكەرەن (دەفۇكا دەھۆك) ئەندى دەربرىن و ستراتيجىيەتكارھينايىنە. ئەۋرى ل دويىف دىنەن و پۇلىنلىكىدا (kirdasi) كو چەند ھەلويستاندا ھاتىيە پېشىكىشىكىرىن و داخوازا بەرسىدانا (50) ژ

ئاخىتنىكەرىين دەقۇڭا دەھۆكى ھاتىيە وەرگەتنى كۆ بۆچۈونا خۆ ل سەر ئەوان ھەلۋىستان بىدەن. پاشى ھاتىيە دىاركىن، كا د ھەر ھەلۋىستانى كىدا كىيىش ستراتىجى زىندەت ھاتىيە وەرگەتنى و پېزەيا ھەر ستراتىجىيەكى چەندە. ب ئەقى پەنگەن ل خوارى دىاركىرى :

1-6-2-ھەلۋىستان ئىكىن : تو فەرمانىبەرى ل فەرمانگەھەكىن، چەوا دى سلافى پېقەبەرى خۆ كەي ؟

(1) هىلىكارىيا

- أ) ئاخىتنى زارەكى (%)96
- ب) پېقەن دەستپىكى (%)44
- ج) زاراقيىن ناڤۇنىشانى (%)44
- د) رېسەتىن پرسىيارى (%)6
- ئ) ستراتىجىيەتىن پىزىگەتنى (%)2
- ز) زمانى جەستەي (%)2
- خ) ھندەكىن دى (%)2

تىكرايا ئاخىتنىكەرىين ئەقى بارودۇخى ل سەرى (50) كەس بۇون، كۆ (48) كەسان ستراتىجىيەتا (ئاخىتنا زارەكى) ھەلبىزارتىيە. ب ئەقى پەنگى (22) كەسان (پېقەن دەستپىكى) ھەلبىزارتىيە ژ دەربىرىيەن ئەۋى (سلام عىلەم، سېپىدە باش...ھەندى) و (22) كەسان (زاراقيىن ناڤۇنىشانى) و ژ دەربىرىيەن ئەۋى (سلاپ سەيدا، چەوانى بەرلىز، چەوانى پېقەبەر...ھەندى). و (3) كەسان (رېسەتىن پرسىيارى) ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىيەن ئەۋى (چەوانى؟، باش؟..ھەندى) و (1) كەسان (ستراتىجىيەتىن پىزىگەتنى) بىكارھىنايە، ئەۋۇزى: (باشتىرىن پېقەبەر چەوانى). دىسان (1) كەسان ستراتىجىيەتا (زمانى جەستەي) ھەلبىزارتىيە. ئەۋۇزى (چوونا دەستى) يە و (1) كەسى ستراتىجىيەتا (ھندەكىن دى) ھەلبىزارتىيە ئەۋۇزى بىن سلاپ.

پېزەيا سەدىيە ستراتىجىيەتا (ئاخىتنا زارەكى) د ھەلۋىستان ئىكىدا : (96%). ب ئەقى پەنگەن ل خوارى:

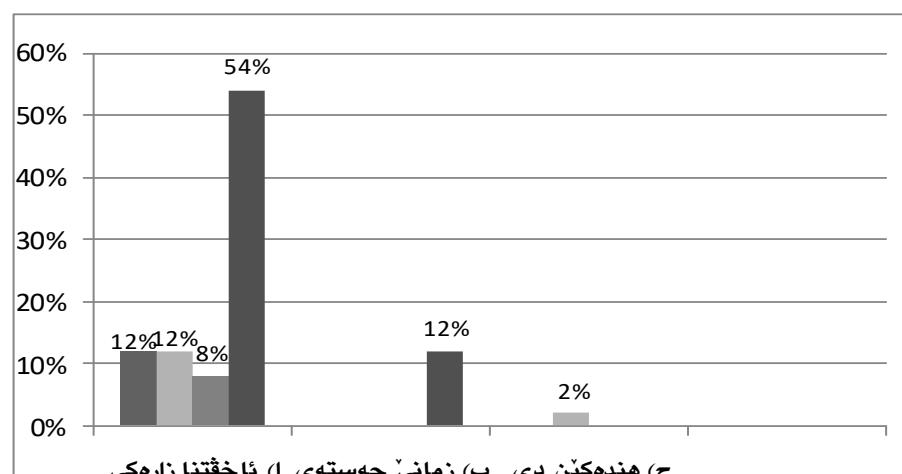
- 1-پېقەن دەستپىكى (%)44
- 2-زاراقيىن ناڤۇنىشانى (%)44
- 3-رېسەتىن پرسىyarى (%)6
- 4-ستراتىجىيەتىن پىزىگەتنى (%)2

پېزەيا سەدىيە ستراتىجىيەتا (زمانى جەستەي) د ھەلۋىستان ئىكىدا : (2%).

پېزەيا سەدىيە ستراتىجىيەتا (ھندەكىن دى) د ھەلۋىستان ئىكىدا : (2%).

2-6-2-ھەلۋىستان دوووى : تو مامۇستايى و تە قوتابىيەكا خۆ يَا زانكۆيەن ل بازارى دىت و بۆ تە گۈزى دى چەوا بەرسىغا ئەۋى دەپ ؟

(2) هىلىكارىيا

- أ) ئاخىتنا زارەكى (%86)
- ب) پېقەن دەستپىكى (%12)
- ج) زاراقيىن ناڤۇنىشانى (%12)
- د) رېسەتىن راگەھاندنى (%8)
- ئ) ستراتىجىيەتىن پرسىyarى (%54)
- ز) زمانى جەستەي (%12)
- خ) ھندەكىن دى (%2)

تىكرايا ئاخقىتكەرىن ئەقى باردۇخى ل سەرى (50)كەس بۇون، كو (43)كەسان ستراتيجىهتا (ئاخقىنا زارەكى) ھەلبىزارتىيە. ب ئەقى پەنگى: (6)كەسان (پەيقىن دەستپېكى)ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (دەم باش...ھەندى) و (6) كەسان (زاراقيىن ناڤونىشانى) ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (چەوانى خاتىن...ھەندى) و (4)كەسان پىستەيىن راڭەهاندىن ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (زەپىزە من تۆ نەدىتى. پىخۇشبووم ب دىتنا، تۆ يا غەريبى...). و (27) كەسان (پىستەيىن پرسىيارى) ھەلبىزارتىيە. ژ دەربىرىنەن ئەۋى: (چەوانى باشى؟ چ حالى تەيە؟...ھەندى) و (6) كەسان ستراتيجىهتا (زمانى جەستەي) ھەلبىزارتىيە. ئەۋۇرى ب (گۈزىن) و (1) كەسان ستراتيجىهتا (ھەندەكىن دى) ئەۋۇرى (پشت گوھ ھافىتىن). 5.

رېزەيدا سەدىيە ستراتيجىهتا (ئاخقىنا زارەكى) د ھەلويىستان دووپىدا (86%). ب ئەقى پەنگى ل خوارى دىاركىرى:

1-پەيقىن دەستپېكى(12%).

2-زاراقيىن ناڤونىشانى (12%).

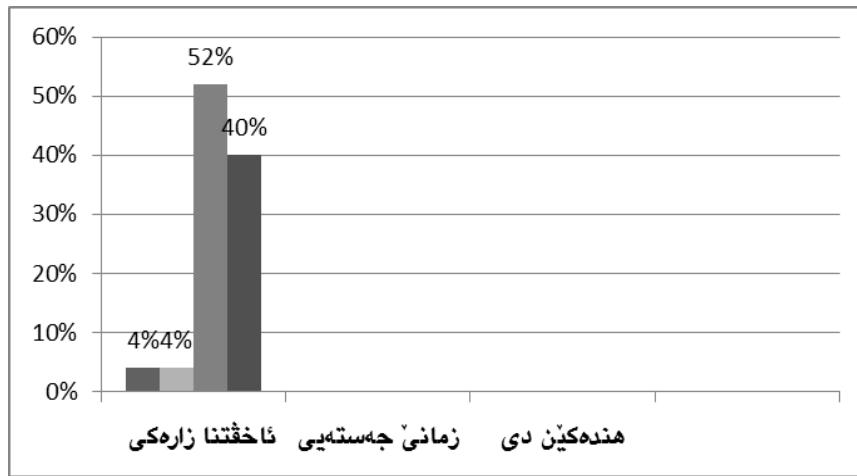
3-پىستەيىن راڭەهاندىن (8%).

4-پىستەيىن پرسىيارى (%54)

رېزەيدا سەدىيە ستراتيجىهتا (زمانى جەستەي) د ھەلويىستان دووپىدا (12%).

رېزەيدا سەدىيە ستراتيجىهتا (ھەندەكىن دى) د ھەلويىستان دووپىدا (62%).

3-6-2-ھەلويىستان سىيىن : مروڤەكى بىانى تە دىت و تە دېيت ل گەل باخقى و پرسىيارا تىشتەكى ژى بىكەى، دى چەوا ئاخقىتنا خۆ ل گەل دەستپېكەى ؟
ھېلىكارىيىا (3)

- أ) ئاخقىنا زارەكى (100%):
 1. پەيقىن دەستپېكى (4%)
 2. زاراقيىن ناڤونىشانى (412%)
 3. پىستەيىن راڭەهاندىن (52%)
 4. پىستەيىن پرسىyarى (40%)
 ب) زمانى جەستەي (0%)
 ج) ھەندەكىن دى: (0%)

تىكرايا ئاخقىتكەرىن ئەقى باردۇخى ل سەرى (50) كەس بۇون كۆ ھەمىيان ستراتيجىهتا (ئاخقىنا زارەكى) ھەلبىزارتىيە. ب ئەقى پەنگى: (2) كەسان (پەيقىن دەستپېكى)ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (سلاڻ...) و (2) كەسان (زاراقيىن ناڤونىشانى)ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (تۆ يىن باشى بەرىز...ھەندى) و (26) كەسان پىستەيىن پرسىyarى ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (دى شىم پرسىيارەك كەم؟...ھەندى) و (20) كەسان (ستراتيجىھتىن رېزگىرتىن) بكارهينايىنە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (بىن زەممەت چەوانى...ھەندى) و چ كەسان ستراتيجىھتىن (زمانى جەستەي و ھەندەكىن دى) ھەلەنەن بىزارتىيە.

رېزەيدا سەدىيە ستراتيجىهتا (ئاخقىنا زارەكى) د ھەلويىستان سىيىدا (100%). ب ئەقى پەنگى ل خوارى دىاركىرى:

1-پەيقىن دەستپېكى (4%).

2-زاراقيىن ناڤونىشانى (4%).

3-پىستەيىن پرسىyarى (52%).

4-ستراتيجىھتىن رېزگىرتىن (40%).

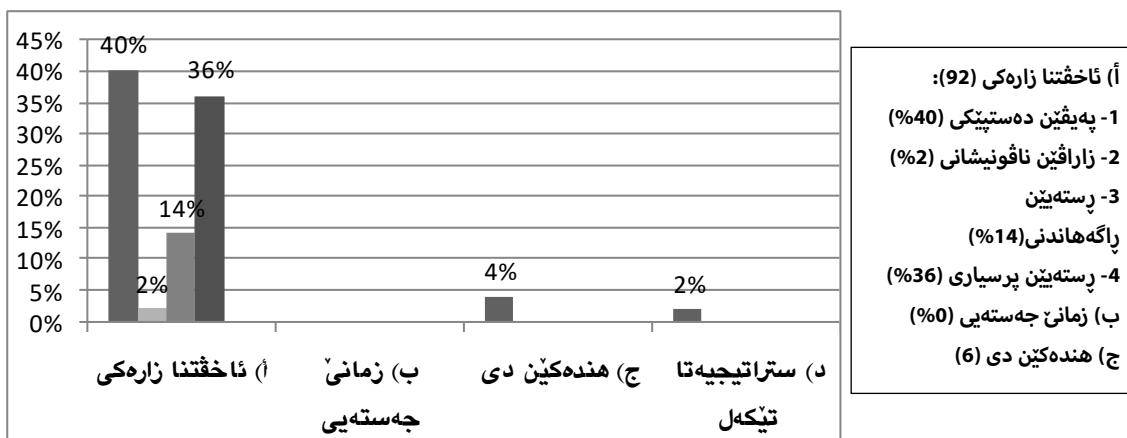
رېزەيدا سەدىيە ستراتيجىھتىن (زمانى جەستەي) د ھەلويىستان سىيىدا (60%).

ریزه‌یا سەدیيا ستراتیجیهتا (ھندەکین دى) د ھەلويستن سىپىدا (%0).

4-6-2-ھەلويستن چارى: دەمن تو ژ مال دەردکەقى و بىزقىرىيەقە، چەوا دى سلاقىكەيە ئەندامىن خىزانى خۇ؟

ھىلىكارىيا (4)

(أ) ئاخىتنا زارەكى (92):

1- پەيقيەن دەستپېكى (%40)

2- زاراڭىن ناقۇنىشانى (%2)

3- رىستەيىن

پاگەھاندى (%14)

4- رىستەيىن پرسىيارى (%36)

(ب) زمانى جەستەيى (%0)

(ج) ھندەکىن دى (6)

تىكرايا ئاخىتنىكەرىن ئەقى بارودۇخى ل سەر (50) كەس بۇون. (46) كەسان ستراتیجیهتا (ئاخىتنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە ب ئەقى رەنگى: (20) كەسان (پەيقيەن دەستپېكى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (سلام عەلەم، سلاپ...ھەندى). و (1) كەسى (زاراڭىن ناقۇنىشانى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (چەوانى خويشىكى/ برا ...) و (7) كەسان (پىستەيىن پاگەھاندىن) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (سلاپ ل ھەوھ بىن...ھەندى). و (18) كەسان (پىستەيىن پرسىيارى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىنەن ئەۋى (ھوين ج دەكەن؟ ھوين د باشىن؟...ھەندى). و (3) كەسان ستراتیجیهتا (ھندەکىن دى) ھەلبۈزارتىيە. ب ئەقى رەنگى: (2) كەسان (بىن دەستپېكىن) و (1) كەسى (پىشت گوھ ھافقىتىن) ئانكۇ بىن سلاپ ھەلبۈزارتىيە و (1) كەسى (ستراتیجیهتا تىكەل) ئانكۇ: (زمانى جەستەيى و ئاخىتنا زارەكى) پىكىفە ھەلبۈزارتىيە. ب ئەقى رەنگى: (د) دەرگەھى دەھن و پاشى سلاپ كەين) و چ كەسان ستراتیجیهتا (زمانى جەستەيى) ب تىن بىكارنەھىنايە.

ریزه‌یا سەدیيا ستراتیجیهتا (ئاخىتنا زارەكى) د ھەلويستن چارىدا (92%). ب ئەقى رەنگى:

1- پەيقيەن دەستپېكى (%40)

2- زاراڭىن ناقۇنىشانى (%2)

3- رىستەيىن پاگەھاندى (%14)

4- رىستەيىن پرسىyarى (%36)

پىزىھى سەدیيا ستراتیجیهتا (زمانى جەستەيى) د ھەلويستن چارىدا (%0).

ریزه‌یا سەدیيا ستراتیجیهتا (ھندەکىن دى) د ھەلويستن چارىدا (%6). ب ئەقى رەنگى:

1- بىن دەستپېكىن (%4)

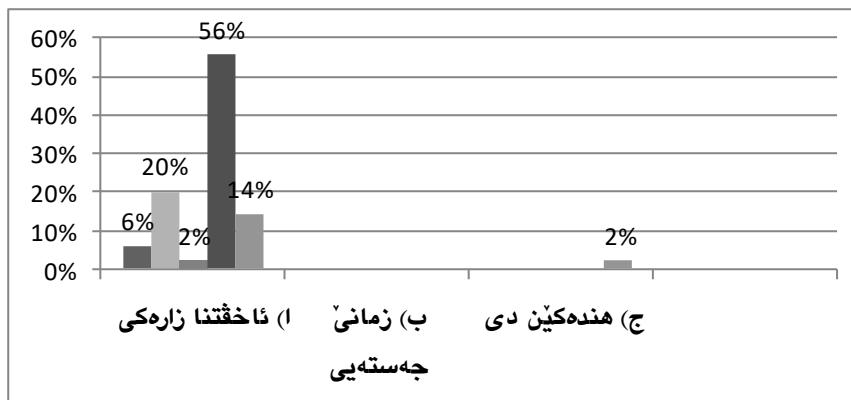
2- پىشت گوھ ھافقىتىن (%2)

ریزه‌یا سەدیيا (ستراتیجیهتا تىكەل) د ھەلويستن چارىدا (%2) ئەۋىزى (زمانى جەستەيى و ئاخىتنا زارەكى) يە.

2-5-6-ھەلويستن پىنچى: ل دەمن كو دەرگەھى مala ھەۋالى خۆ لىدەي و خويشىكا ئەۋى يە مەزن دەرگەھى بۆ تە ۋەدكەت،

چەوا دى سلاپ كەبىن؟

ھىلىكارىيا (5)

- (ا) ئاخىقىندا زارەكى (%98):
- 1- پەيپەن دەستپېكى (%6)
- 2- زاراقىن ناۋوينىشانى (%20)
- 3- پەستەيىن راگەھەندىن (%2)
- 4- ستراتيجىيەتىن پىزگەتنى (%14)
- (ب) زمانى جەستەيى (%0)

تىكرايا ئاخىقىندا زارەكى بارودۇخى ل سەرى (50) كەس بۇون. (49) كەسان ستراتيجىيەتا (ئاخىقىندا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە ب ئەقى پەنگى: (3) كەسان (پەيپەن دەستپېكى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى (سلاف...ھەندى) و (10) كەسان (زاراقىن ناۋوينىشانى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى (چەوانى خاتىن/ چەوانى خويشىكى...ھەندى) و (1) كەسى (پەستەيىن راگەھەندىن) ھەلبۈزارتىيە. ئەوئى ب ئەقى دەربىرىتىن: (چەوانى (فلان)ى گوتبوو ئەز دى ل مال ل ھېقىيە تە بىر). و (28) كەسان (پەستەيىن پرسىيارى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى (ھوين د باشنى؟ چەوانى دى شىئى گازى بىلىن خۆ بىكەي؟...ھەندى) و (7) كەسان (سترلاپىجىيەتىن پىزگەتنى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى (چەوانى بىن زەحەمەت گازى بىراين خۆ بىكە...ھەندى) و (1) كەسان سترلاپىجىيەتا (ھەندەكىن دى) ھەلبۈزارتىيە. ئەۋۇزى: (پېشت گوھ ھاقىتىن) ئەۋۇزى (بىن سلاف) و ج كەسان سترلاپىجىيەتا (زمانى جەستەيى) بىكارنەھىنابى.

رىزىھىيا سەدىيىا سترلاپىجىيەتا (ئاخىقىندا زارەكى) د ھەلويىستان پىنجىدا (%98). ئەۋۇزى ب ئەقى پەنگى:

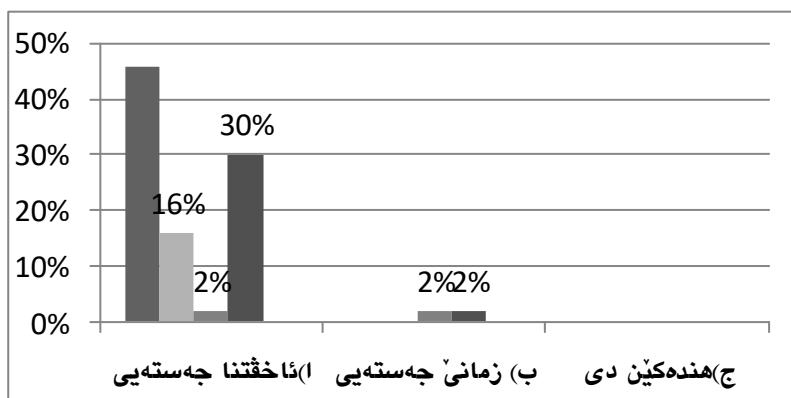
- 1- پەيپەن دەستپېكى (%6).
- 2- زاراقىن ناۋوينىشانى (%20).
- 3- پەستەيىن راگەھەندىن (%2).
- 4- پەستەيىن پرسىيارى (%56).
- 5- سترلاپىجىيەتىن پىزگەتنى (%14).

رىزىھىيا سەدىيىا سترلاپىجىيەتا (زمانى جەستەيى) د ھەلويىستان پىنجىدا (%0).

رىزىھىيا سەدىيىا سترلاپىجىيەتا (ھەندەكىن دى) د ھەلويىستان پىنجىدا (%2).

6-6-6-ھەلويىستان شەشىن: ھەفالىكىن تە حەز ژ ژيانا پوتىنى دەكت، ھەولبىدە سلافنى ئەوئى بىكە.

ھىلىكارىيىا (6)

- (ا) ئاخىقىندا زارەكى (%96):
- 1- پەيپەن دەستپېكى (%46)
- 2- زاراقىن ناۋوينىشانى (%16)
- 3- پەستەيىن راگەھەندىن (%2)
- 4- پەستەيىن پرسىyarى (%30)
- (ب) زمانى جەستەيى (%4)
- (ج) هەندەكىن دى (%0)

تىكرايا ئاخىتنىكەرىن ئەقى بارودۇخى ل سەرى، ھۇمما ئەوان (50) كەس بۇون. (48) كەسان ستراتيجىهتا (ئاخىتنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە. ب ئەقى پەنگى: (23) كەسان (پەيچىن دەستپېتىكى) ھەلبۈزارتىنە و ۋ ۋەربىرىتىن ئەوئى: (سلاپ، ھاي...ھەندى). و (8) كەسان (زاراقيين ناقۇنىشانى) و ۋ ۋەربىرىتىن ئەوئى: (دلى من چەوانى، سەيدا سلاپ...ھەندى) و (2) كەسى (پىستەيىن راگەھاندىن) ھەلبۈزارتىيە. ۋ دەربىرىتىن ئەوئى: (تە ئەم يىن ۋ بىر كرىن...ھەندى) و (15) كەسان (پىستەيىن پىرسىيارى) ھەلبۈزارتىنە و ۋ ۋەربىرىتىن ئەوئى: (چ دكەي؟ ج حالىن تەيە؟...ھەندى) و (2) كەسان (زمانى جەستەيى) ھەلبۈزارتىيە. ئەۋۇرى ب ئەقى پەنگى: (1) كەسى ب (ھەمبىزكىن ئى) و (1) كەسى دى ب (ھەزىزىن دەست) ي و ج كەسان ستراتيجىهتا (ھەندەكىن دى) ھەلەنلىكەرنى.

رېزەيا سەدىيىا ستراتيجىهتا (ئاخىتنا زارەكى) د ھەلويىستان شەشىدا (%96). ئەۋۇرى ب ئەقى پەنگى:

1-پەيچىن دەستپېتىكى (%46).

3-زاراقيين ناقۇنىشانى (%16).

4-پىستەيىن راگەھاندىن (%4).

4-پىستەيىن پىرسىيارى (%30).

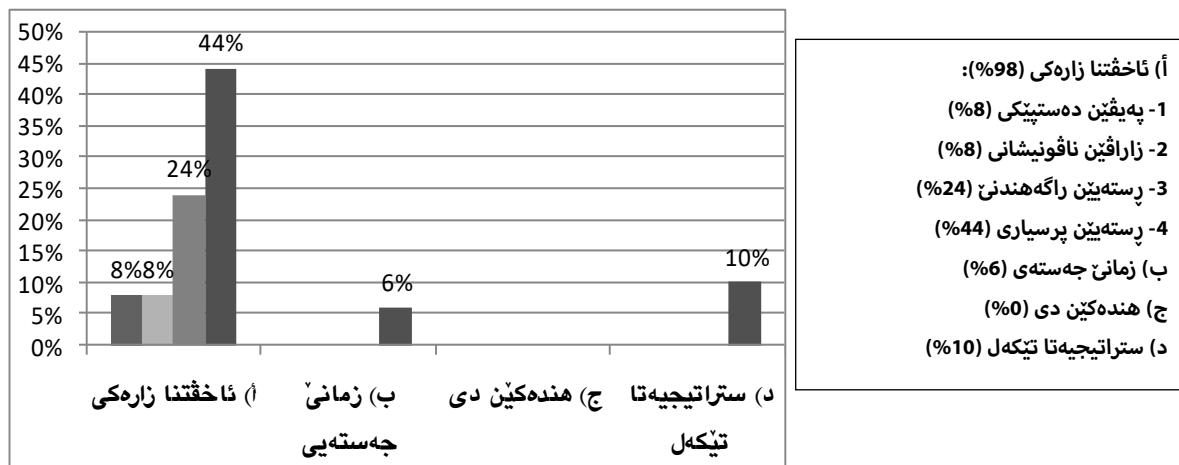
رېزەيا سەدىيىا ستراتيجىهتا (زمائى جەستەيى) د ھەلويىستان شەشىدا (%4). ئەۋۇرى ب ئەقى پەنگى:

1-ھەمبىزكىن (%2).

2-ھەزىزىن دەست (%62).

رېزەيا سەدىيىا ستراتيجىهتا (ھەندەكىن دى) د ھەلويىستان سىيىدا (%0).

2-6-7-ھەلويىستان حەفتىن : كەسەكى / كەسەكى تو گەلەك دەقىي و تە ۋ مىزە نەدىتىيە، دى چەوا سلاپكەيىن؟
ھېلىكارىيە (7)

تىكرايا ئاخىتنىكەرىن ئەقى بارودۇخى ل سەرى . (42) كەسان ستراتيجىهتا (ئاخىتنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە. ب ئەقى پەنگى: (4) كەسان پەيچىن دەستپېتىكى ھەلبۈزارتىنە و ۋ ۋەربىرىتىن ئەوئى (سلامر علېكم...ھەندى) و (4) كەسان (زاراقيين ناقۇنىشانى) ھەلبۈزارتىنە و ۋ ۋەربىرىتىن ئەوئى (دلى من چەوانى. براين عەزىز چەوانى...ھەندى) و (12) كەسان (پىستەيىن راگەھاندىن) ھەلبۈزارتىنە و ۋ دەربىرىتىن ئەوئى (چەوانى ھەيغا بن عەورى...ھەندى) و (22) كەسان (پىستەيىن پىرسىيارى) ھەلبۈزارتىنە و ۋ ۋەربىرىتىن ئەوئى (چەوانى باشى؟...ھەندى) و (3) كەسان ستراتيجىهتا (زمائى جەستەيى) ھەلبۈزارتىيە. ئەۋۇرى ب ئەقى پەنگى: (2) كەسان ب (ھەمبىزكىن ئى) و (1) كەسى ب (چۈونا دەست) و (5) كەسان (ستراغىجىهتا تىكەل) ھەلبۈزارتىيە. ئەۋۇرى (ئاخىتنا زارەكى ل گەل زمانى جەستەيى) و ۋ دەربىرىتىن ئەوئى: (چەوانى ل گەل ھەمبىزكىن يان چۈونا دەست).

رېزەيا سەدىيىا ستراتيجىهتا (ئاخىتنا زارەكى) د ھەلويىستان حەفىيىدا (%84). ئەۋۇرى ب ئەقى پەنگى:

1-پەيچىن دەستپېتىكى (%8).

- 2- زاراقيقن ناقونيشانی (%) 8
 3- رستهين راگه هاندن (%) 24
 4- رستهين پرسياري (%) 44

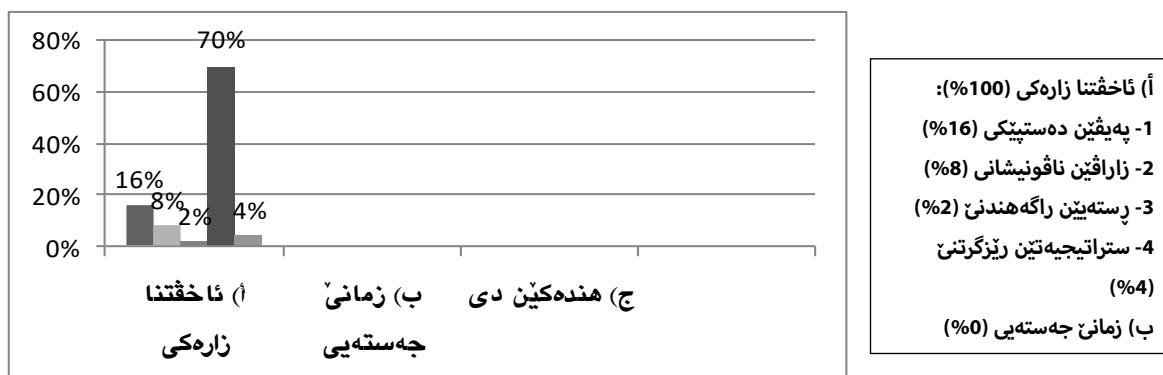
ريزه يا سهديبا ستراتيجيها (زمان جهسته ي) د هه لويسن حه فيتدا (6%).
 1- هه مبيزكرن (%) 4

2- چوونا دهستن (%) 2

ريزه يا سهديبا ستراتيجيها (هنده كين دي) د هه لويسن حه فيتدا (0%).

ريزه يا سهديبا (ستراتيجيها تيكل) (ئاخقىنا زارهكى و زمان جهسته ي) (10%).

8-5- هه لويسن هه شتى: ل دهمن ل گهل كه سهكى نيزىكى خو ب ته لفونى دئاخفى، دى چهوا دهستپىكە ؟
 هيلكاريا (8)

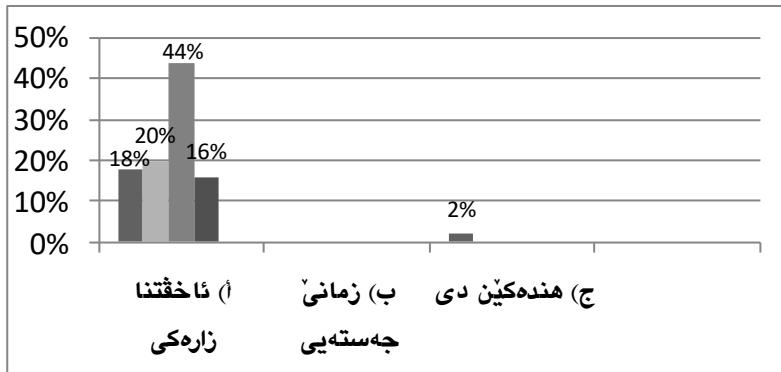
تيكرايا ئاخقىنا زارهكى دهشى باز دهشى ل سدر (50) كه س بون . هه (50) كه سان ستراتيجيها (ئاخقىنا زارهكى) هه لبزارتىيە و ب ئهقى رنهنگى: (8) كه سان (په يقين دهستپىكى) هه لبزارتىيە و ژ دهربىنن ئهوى: (سلاف...هتد) و (4) كه سان (زاراقيقن ناقونيشانى) هه لبزارتىيە و ژ دهربىنن ئهوى: (خوشتشىيا من...، جانا من چهوانى...هتد) و (1) كه س (رستهين) هه لبزارتىيە ئهوزى ب ئهقى رنهنگى: (ئهلو حالن ته، ئهحالى ته، خو جارهكى تو تله لفونا مه ناكهى). و (35) كه سان (رستهين پرسياري) هه لبزارتىيە و ژ دهربىنن ئهوى: (ج دكەي؟ چ حالن تېيە؟...هتد) و (2) كه س (ستراتيجيها ريزگرتن) هه لبزارتىيە. ژ دهربىنن ئهوى: (چهوانى برا، من ئيزعاجا ته نه كريت...هتد).

ريزه يا سهديبا (ئاخقىنا زارهكى) د هه لويسن هه شتيدا (100%). ئهوزى ب ئهقى رنهنگى:
 2- په يقين دهستپىكى (%) 16
 3- زارا深切ن ناقونيشانى (%) 8
 4- رستهين راگه هاندن (%) 2
 4- رستهين پرسياري (%) 70
 5- ستراتيجيها تا ريزگرتن (%) 4

ريزه يا سهديبا ستراتيجيها (زمانى جهسته ي) د هه لويسن هه شتيدا (0%).

ريزه يا سهديبا ستراتيجيها (هنده كين دي) د هه لويسن هه شتيدا (0%).

8-6- هه لويسن هه شتى: ل دهمن تو ل گهل كه سهكى دئاخفى و تو نانىاسى، ته تله لفونا ئهوى ژ كه سهكى و هرگرتىيە و دى پرسياره كى زىكە ل دهستپىكى دى چهوا سلاشقە ئى ؟
 هيلكاريا (9)

- أ) ئاخىقىنا زارەكى (%98)
- 1- پەيپەن دەستپېتىكى (%18)
- 2- زاراقيقىن ناقۇنىشانى (%20)
- 3- رىستەيىن پرسىيارى (%44)
- 4- ستراتىجيھەتىنېتىكەل (%16)
- (ب) زمانى جەستەي (%0)
- (ج) هندهكىن دى (%2)

تىكرايا ئاخىقىنەرنىڭ ئەقى بارودۇخى ل سەرى (50)كەس بۇون. (49)كەسان ستراتىجيھەتى (ئاخىقىنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە. ئەۋۇزى ب ئەقى پەنگى: (9) كەسان (پەيپەن دەستپېتىكى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەۋى (سلاڻ...ھەندى) و (10)كەسان (زاراقيقىن ناقۇنىشانى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەۋى (بەریز چەوانى. مامۆستا چەوانى...ھەندى) (22) كەسان (پىستەيىن پرسىيارى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەۋى: (چەوانى، من پرسىيارەك ھەيە؟...ھەندى) و (8)كەسان (ستراتىجيھەتىكەل يە ئاخىقىنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە، كە ئەۋۇزى تىكەلكرىنە د ناقيبەر (ستراتىجيھەتارىزىگەن+پىستەيىن پرسىيارى)دا و ژ دەربىرىتىن ئەۋى (چەوانى زەحەمەت نەبىت دى شىمەر پرسىيارەك كەم؟ ببورە برا دى شىمەر پرسىيارەك بىكەم؟...ھەندى) و (1)كەس ستراتىجيھەتى (هندهكىن دى) ھەلبۈزارتىيە. ئەۋۇزى ب ئەقى پەنگى: (ئەلو، كەرەمكە).

رېزەيا سەدىيە ستراتىجيھەتى (ئاخىقىنا زارەكى) د ھەلويىستى نەھىيدا (%98). ئەۋۇزى ب ئەقى پەنگى:

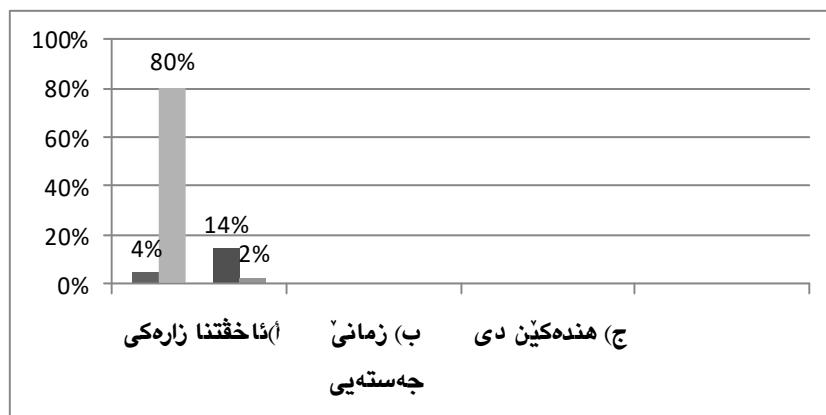
- 2- پەيپەن دەستپېتىكى (%18)
- 2- زاراقيقىن ناقۇنىشانى (%20)
- 3- رىستەيىن پرسىيارى (%44)
- 4- ستراتىجيھەتىكەل يە ئاخىقىنا زارەكى (رېزىگەتن+پىستەيىن پرسىيارى) (%16).

رېزەيا سەدىيە ستراتىجيھەتى (زمانى جەستەي) د ھەلويىستى نەھىيدا (%0).

رېزەيا سەدىيە ستراتىجيھەتى (هندهكىن دى) د ھەلويىستى نەھىيدا (%2) ئەۋۇزى: (بىن سلاڻ).

2-6-10-ھەلويىستى دەھىن: دەمن توْل بازارى دچى و توْ ھەقالەكىن خۆ دېيىن و باين ئەۋى يېن ل گەل ، سلاڻقى باين ھەۋالىن خۆ بىكە.

ھىلىكارىيا (10)

- أ) ئاخىقىنا زارەكى (%100)
- 1- پەيپەن دەستپېتىكى (%4)
- 2- زاراقيقىن ناقۇنىشانى (%80)
- 3- رىستەيىن پرسىيارى (%14)
- 4- ستراتىجيھەتىن رېزىگەتن (%2)
- (ب) زمانى جەستەي (%0)
- (ج) هندهكىن دى (%0)

تىكرايا ئاخىقىنەرنىڭ ئەقى بارودۇخى ل سەرى (50)كەس بۇون، كە مەميان ئانکو ھەر (50) كەسان ستراتىجيھەتى (ئاخىقىنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە ب ئەقى پەنگى: (2) كەسان (پەيپەن دەستپېتىكى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەۋى (سلام عليكم، سلاڻ...ھەندى) و (40) كەسان (زاراقيقىن ناقۇنىشانى) ھەلبۈزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەۋى (چەوانى باين فلانى. چەوانى بەریز...ھەندى) و (7) كەسان

(پىستەيىن پرسىيارى) ھەلبۈزارتىيە و ۋ ڏ دەربىرىتىن ئەوئى (چەوانى باشى؟...هەندى). و (1)كەس (ستراتيجىهتا پىزگىرتىن) ھەلبۈزارتىيە.
ئەۋزى: (ناڤىن من....پىخۇشبوومر من تو نىاسى).

پىزەيا سەدىيى ستراتيجىهتا (ئاخقىتنا زارەكى) د ھەلويىستىن دەھىدا (100%). ئەۋزى ب ئەقى پەنگى:

1-پەيقيىن دەستپېتىكى (%4).

2-زاراقيقىن ناڤۇنىشانى (%80).

3-پىستەيىن پرسىيارى (%14).

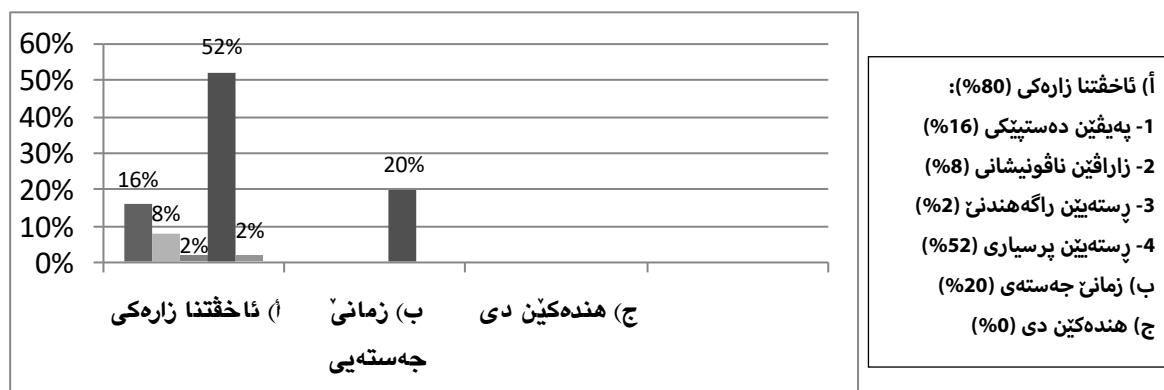
4-ستراتيجىهتا پىزگىرتىن (%62).

پىزەيا سەدىيى ستراتيجىهتا (زمانى جەستەيى) د ھەلويىستىن دەھىدا (0%).

پىزەيا سەدىيى ستراتيجىهتا (ھندەكىن دى) د ھەلويىستىن دەھىدا (0%).

2-11-ھەلويىستىن يازدى : ترومېيل يا دېچىت، تو وەك شوفىر ، ل دەمەن تو ىېڭى ۋ ڏىزىكىن خۆ(خزمىن خۆ) دېينى، ھەولبدە سلاقبىكە.

ھىلىكارىيىا (11)

تىكرايا ئاخقىتكەرىن ئەقى بارودۇخن ل سەرى (50)كەس بۇون.(40)كەسان ستراتيجىهتا (ئاخقىتنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە ب ئەقى
پەنگى: (26)كەسان (پىستەيىن پرسىيارى) ھەلبۈزارتىيە و ۋ ڏ دەربىرىتىن ئەوئى (تو يى باشى؟ دى چىيە جەھەكى داتە بگەھىنەر؟ ج خزمەتا
تە بکەم؟...هەندى) و (8)كەسان (پەيقيىن دەستپېتىكى) ھەلبۈزارتىيە و ۋ ڏ دەربىرىتىن ئەوئى (مرحبا ، سلام علیكم...) و (4)كەسان (زارقىن
ناڤۇنىشانى) ھەلبۈزارتىيە و ۋ ڏ دەربىرىتىن ئەوئى (دالزاد چەوانى...) او (1)كەس (پىستەيىا راڳەھاندىن) ب ئەقى دەربىرىنەن: (چەوانى
پىخۇشبوومر ب دىتىنا). و (1)كەس (ستراتيجىهتا تىكەل ياخقىتنا زارەكى) ھەلبۈزارتىيە، كۆ ئەۋزى تىكەلكرنە د ناڭبەر(پەيقيىن
دەستپېتىكى+پىستەيىن پرسىيارى) دا و دەربىرینا ئەۋزى: (سلاف، تە بگەھىنەمە كېفە؟) و (10)كەسان ستراتيجىهتا (زمانى جەستەيى
ھەلبۈزارتىيە. ئەۋزى ب (ھەڙاندنا دەستى) ب ئەقى شىوهى (ب بلندكىرنا دەستى).

پىزەيا سەدىيى ستراتيجىهتا (ئاخقىتنا زارەكى) د ھەلويىستىن يازدىدا (80%). ب ئەقى پەنگى:

1-پەيقيىن دەستپېتىكى (%16).

2-زارا深切ن ناڤۇنىشانى (%8).

3-پىستەيىا راڳەھاندىن (%2).

4-پىستەيىن پرسىيارى (%52).

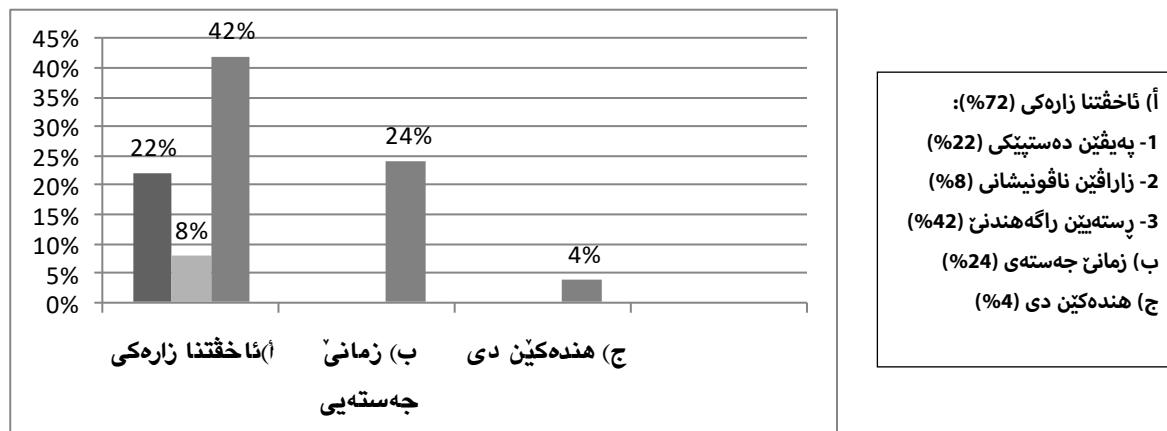
5-ستراتيجىهتا تىكەل ياخقىتنا زارەكى(پەيقيىن دەستپېتىكى+پىستەيىن پرسىيارى) (%2).

پىزەيا سەدىيى ستراتيجىهتا (زمانى جەستەيى) (%20). ئەۋزى ب (ب بلندكىرنا دەستى)

پىزەيا سەدىيى ستراتيجىهتا (ھندەكىن دى) د ھەلويىستىن دەھىدا (0%).

12-6-ھەلويستان دوازدى : ترومېيل يا دېيت، تو وەك شەفیر ل دەمن برادەرەك خۆ يان نىاسەكى خۆ دىنى چەوا دى سلاقەكەين ؟
ھىلىكارىيا (12)

- (أ) ئاخىتنا زارەكى (%72):
 1- پەيپەن دەستپىكى (%22)
 2- زاراقيىن ناۋونىشانى (%8)
 3- رېستەيىن راگەھەندىن (%42)
 (ب) زمانى جەستەيى (%24)
 (ج) هندهكىن دى (%4)

تىكرايا ئاخىتنەرین ئەقى بارودۇخىن ل سەرى (50) كەس بۇون. (36) كەسان ستراتىجييەتا (ئاخىتنا زارەكى) ھەلبىزارتىيە. ب ئەقى پەنگى: (11) كەسان پەيپەن دەستپىكى (ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى: (سلاف. سلام عىلىكم...ھەندى) و (4) كەسان (زاراقيىن ناۋونىشانى) ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى: (چەوانى فلان، چەوانى سەيدا...ھەندى) و (21) كەسان (پەستەيىن پرسىيارى) ھەلبىزارتىيە و ژ دەربىرىتىن ئەوئى: (چەوانى ج دەكى؟...ھەندى). (12) كەسان ستراتىجييەتا (زمانى جەستەيى) ھەلبىزارتىيە. ئەۋۇزى ب (ھەۋانىدا دەستى و گۈزىن) آن و (2) كەسان ستراتىجييەتا (هندهكىن دى) ھەلبىزارتىيە. ئەۋۇزى ب (پشت گوھ ھافىتىن).

پىزىھىيا سەدىيى ستراتىجييەتا (ئاخىتنا زارەكى) د ھەلويستان دوازدىدا (%72). ئەۋۇزى ب ئەقى پەنگى:

- 2- پەيپەن دەستپىكى (%22).
 3- زاراقيىن ناۋونىشانى (%8).
 3- رېستەيىن پرسىيارى (%42).

پىزىھىيا سەدىيى ستراتىجييەتا (زمانى جەستەيى) د ھەلويستان دوازدىدا (%24). ئەۋۇزى ب (ھەۋانىدا و پاکرنا دەستى) يە.

پىزىھىيا سەدىيى ستراتىجييەتا (هندهكىن دى) د ھەلويستان دوازدىدا (%4). ئەۋۇزى. (پشت گوھ ھافىتىن).

ستراتىجي	ھەلويستان (1)	ھەلويستان (2)	ھەلويستان (3)	ھەلويستان (4)	ھەلويستان (5)	ھەلويستان (6)	ھەلويستان (7)	ھەلويستان (8)	ھەلويستان (9)	ھەلويستان (10)	ھەلويستان (11)	ھەلويستان (12)	رېزۇيا سەدىي د سەڭدەم	
ئاخىتنا زارەكى	%96	%86	%100	%92	%98	%96	%84	%100	%98	%100	%98	%80	%72	%91,833

زمان جەستەيى													%5.666
هندەكىن دى													%24
سەراتىجىيە تا ئىكەل													%1.5
سەرجەم													%100

پشتى پىزەپا سەدييا ھەر ستراتىجىتەكى بىكارھاتى د ھەر ھەلوىستەكىدا ھاتىيە دياركىن، د خىشتهين ل خوارىدا دى ھەول ھىتە دان پىزەپا گشتىيا ھەر ستراتىجىتەكى سلاپىرىنى د سەرجەم(12) ھەلوىستاندا بھىتە دياركىن. ب ئەقى پەنگى ل خوارى دياركى:

ئەنجام:

ئەق ۋەكۆلىنە گەھشىيە ئەقان ئەنجامىن ل خوارى دياركى:

أ- ئاخىقىتكەرىن دەۋوڭا ۋېلى ستراتىجىتىن ديتنا (كىداسى) بۆ سلاپىرىنى د بەرسەدىتىن خۆدا پەنا بۆ ھندەك ستراتىجىتىن دى ژى بىرىيە. ئەۋۇزى ستراتىجىتە ئىكەل.

ب- د ئەقان ھەلوىستىن ل خوارىدا ئەق ستراتىجىتىن سلاپىرىنى ھاتىيە بىكارھىناب:

1- د ھەلوىستىن د ناف فەرمانگەھىدا تو وەك فەرمانبەر سلاپى رېقەبەرى خۆ دكەي.(3) ستراتىجي ھاتىيە بىكارھىناب و ب ئەقان پىزەپا: ئاخىقىتا زارەكى:(%)96) و زمان جەستەيى(%) و ھندەكىن دى(%).

2- د ھەلوىستىن ل دەمن ل گەل كەسە كى بىانى دئاخلى، كو تە دەپت پىسيارا تىشەكى ژى بکەي.(3) ستراتىجي ھاتىيە بىكارھىناب و ب ئەقان پىزەپا: ئاخىقىتا زارەكى:(%)86) و زمان جەستەيى(%) و ھندەكىن دى(%).

3- د ھەلوىستىن دەستپېرىكىن ئاخىقىتىن ل كەسە كى بىانى، ل دەمن پىسيارا تىشەكى ژى دەپتە كەن. ب تىن ستراتىجىتەك ھاتىيە بىكارھىناب، ئەۋۇزى ستراتىجىتە ئاخىقىتا زارەكىيە ب پىزەپا(100%).

4- د ھەلوىستىن ل دەمن تو دزقىرى مال و سلاپى ئەندامىن خىزانا خۆ دكەي.(3) ستراتىجي ھاتىيە بىكارھىناب و ب ئەقان پىزەپا: ئاخىقىتا زارەكى(%)92) و ھندەكىن دى(%) و ستراتىجىتە ئىكەل(%)2).

5- د ھەلوىستىن سلاپىرىنى سلاپىلىدا، پشتى دەرگەھەن مالىن لى دەپتە دان. (2) ستراتىجي ھاتىيە بىكارھىناب. ئەۋۇزى ب ئەقان پىزەپا: ئاخىقىتا زارەكى(%)98) و ھندەكىن دى(%).

6- د ھەلوىستىن سلاپىرىنى سلاپىلىدا، كو حەز ژ ژيانا ۋوتىنى دكەت.(2) ستراتىجي ھاتىيە بىكارھىناب. ئەۋۇزى ب ئەقان پىزەپا: ئاخىقىتا زارەكى(%)96) و زمان جەستەيى(%)4).

7- د ھەلوىستىن سلاپىرىنى سلاپىلىدا، كو تە ژ مىزە نەدىتى و ئەۋۇزى گەلەك تو دەپتى.(3) ستراتىجي ھاتىيە بىكارھىناب. ئەۋۇزى ب ئەقان پىزەپا: ئاخىقىتا زارەكى(%)84)، زمان جەستەيى(%)6)، ستراتىجىتە ئىكەل(%)10).

8- د ھەلوىستىن سلاپىرىنى سلاپىلىدا، كەسە كى تىزىكىن خۆدا ب رىكاكەلەفونى. ب تىن ستراتىجىتەك ھاتىيە بىكارھىناب، ئەۋۇزى ستراتىجىتە ئاخىقىتا زارەكىيە ب پىزەپا(100%).

9-د ھەلوىستىن پرسىاركىنا تىشتكىن ژ كەسەكىن نەنياس ب رېيکا تەلەفۇنى. ب تىن دوو ستراتيجى هاتىنە بكارهينان. ئەۋۇزى ب ئەفان رېزەيان: ئاخقىتا زارەكى(%)98 و ھندەكىن دى(%)2).

10-د ھەلوىستىن سلاڭىرلەنلىكىندا باين ھقالىن خۆدا، پشتى ل بازارى ل گەل ھەقالىن خۆ دىتى. ب تىن (1) ستراتيجى ب رېزەيا (100%) ھاتىيە بكارهينان. ئەۋۇزى ستراتيجىيەتا ئاخقىتا زارەكىيە.

11-د ھەلوىستىن سلاڭىرلەنلىكىندا باين ھقالىن خۆدا، كوتۇ د ناڭ ترۆمبىلىدە بى. (2) ستراتيجى هاتىنە بكارهينان. ئەۋۇزى ب ئەفان رېزەيان: ئاخقىتا زارەكى(%)80 و زمانى جەستەبى(%)20).

12-د ھەلوىستىن سلاڭىرلەنلىكىن نىاس/ برادەرەكىن خۆدا و تو يىن دناف ترۆمبىلىدە. (3) ستراتيجى هاتىنە بكارهينان. ئەۋۇزى ب ئەفان رېزەيان: ئاخقىتا زارەكى(%)72، زمانى جەستەبى(%)24، ھندەكىن دى(%)4).

ج-د سەرجەم ھەلوىستىن دياركىرienda، ئانکو د ھەر(12)ھەلوىستاندا، ستراتيجىيەتا (ئاخقىتا زارەكى) ب زىدەتىن رېزە ھاتىيە بكارهينان و (ستراتيجىيەتا تىكەل) ب كىمترىن رېزە ھاتىيە بكارهينان. ئانکو رېزەيا سەدىيا بكارهينانا ستراتيجىيەتىن سلاڭىرنى د ھەر (12) ھەلوىستاندا. ب ئەقى پەنكى ل خوارىيە:

1-ئاخقىتا زارەكى: (%91.833)

2-زمانى جەستەبى: (%5.666)

3-ھندەكىن دى: (%1.5)

4-ستراتيجىيەتا تىكەل: (%1)

لېستا ژىدەران:

- Allan and Barbara Pease.(2009). The Definitive Book of Body Language. Pease international .London.
- Al-Hindawi, F.H. (2017).Pragmatics and Discourse Analysis.Journal of Education and Practice, Vol.8, No.19.
- Almegren, R.(2017).English as Foreign Language :Speech acts and Greetings by Saudi Learners,Thesis of Doctoral,Universidad de Malaga.
- Austin, J. (1962). How to Do Things with Words. Oxford: Clarendon Press.
- Brown,I,C.(1963). Understanding Other Cultures Englewood Cliffs.N:Prentic Hall.
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). Politeness: Some universals in language usage (Vol. 4). New York, NY: Cambridge University Press.
- Duranti, A. (1985). Socio-cultural dimensions of discourse. In Van Dijk, T. A. (Ed.), Handbook of Discourse Analysis (pp. 201, 66). London: Academic Press Limited.
- Duranti, A. (1997). Universal and culture-specific properties of greetings. Journal of linguistic anthropology, 7(1), 63–97.
- Ebsworth, M & Bodman,T & Carpenter,M.(1996).Cross-Culture Realization of Greeting in American English in .S.Cass & J.Neu(Eds) Speech Acts Across Culture. Challenges To Communication In second Language(pp.89-107). Berlin:Mounton De Gruyter.
- Goffman, E. (1971). Relations in public: Microstudies of the public order. Harmondsworth, UK: Penguin.
- Ibrahim,A.G.Y, Grimshaw,A.D & Bird,C.S.(1976). Greeting in The Desert. American Ethnologist.vol 3. P 797-824.
- Felecan, D. (2015). Conventional vs unconventional linguistic means of address (Old and new greetings in Romanian). Diacronia, 1, 1-23.
- Firth, J. R. (1972). Verbal and bodily rituals of greeting and parting. In J. S. La Fontaine (Ed.), Interpretation of ritual (pp. 1-38). London, UK: Tavistock.
- Kirdasi, M. I. (2013). "Hello" or "Salaam?" Greetings by Arabs and Americans. National Chiao Tung University.
- Laver, J. (1981). Linguistic routines and politeness in greeting and parting. In F. Coulmas (Ed.), Conversational routine: Explorations in standardised communication situations and prepatterned speech (pp. 289–304). The Hague: Mouton.
- Lakoff, R.(1990). Talking power- The politics of language . New York. Basic Books.
- Madya, S and Others.(2019).English Linguistics and Language Teaching in a Changing Era, Schipholweg, Netherlands.
- Razfar,A and Rumenapp,J,C.(2013).Applying Linguistic in the classroom: A Sociocultural Approach. 1 edition. Routledge. New York & London.
- Rygg, K.(2019).The Semantic and Pragmatic Value of Norwegian Greetings the last hundred years .Maal OG MINNE 1 (2017),Vol.30,No-5045.

- Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.
- Shleykina,G.(2016). The Speech act of Greeting Perfomed by Russian Efl Learners Thesis of Doctoral, Oklahoma State University.
- Song-Cen, C. (1991). Social distribution and development of greeting expressions in China. *International Journal of the Sociology of Language*, 92, 55-60.
- Wei,L.(2010). The function and Use of Greeting. *Canadian Social Science*. Vol. 6. No. 4.p57-62.
- Zeff, B B.(2018), Pragmatic Teaching and Japaness Efl Learners' use of Greeting Routines Thesis Of Doctoral .Hokkaido University.
- hinkel E,2011,Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning ,Madson Avenue ,New York.
- 5-Kadhim M Jibreen,2017,The Speech act of Greeting :A Theoretical Reading ,Journal of Kerbala University,Vol. 8,No.1
- 11-Hhttps: Www.Speak Confident english.Com .
- 12-Hhttps: Www.Fluent.Com.

پاپسى :

- ئەف راپرسىيە ھاتىيە دروستكىن بۇ تاخىتكەرلىن زمانى كوردى (دەقۇكا دەھۆكىن) ئۇنى ھندەك بارودۇخ و ھەلوىستان كۆ ب كىيارا سلاڭىرىنى ۋادىن. ئەفجا
ھېيىيە بەرسقىن خۇب دروستى بەن. ھەر وەك وەين د ڏيانا خۇ يارۇزانەدا بىكاردەيىن :
- رەگەز : 1-ئىر (....) 2-مېن (....)
- د ناف فەرمانىگەھىدا تو وەك فەرمانىھەر سلاڭى پىچەبەرى خۇ بىكە:
- تو
- تو وەك مامۆستا سلاڭى قوتايىيەكى خۇ ل زانكۈن بىكە، كۆ ل بازارى ل تە گىزى:
- تو
- ل گەل كەسەكىن بىيان باخفة، ل دەمن تە دېيتىپ پىسيارا تىشەكى ژى بىكە :
- تو
- ل دەمن تو دىرىمىزى مال، سلاڭى ئەندامىن خىزانا خۇ بىكە:
- تو
- ل دەمن تو دەرگەھەن مالا ھەفالىن خۇ لىدەي و خوشكائۇي يا مەزن دەرگەھەن بۇ تە ۋەدەكتە، سلاڭى ئەۋى بىكە:
- تو
- سلاڭى ھەقالەكىن خۇ بىكە، كۆ حەز ڇيانا پۇتىنى دەكتە:
- تو
- سلاڭى ھەقالەكى خۇ/ھەقالەكىن خۇ بىكە، كۆ تە ژ مىزە نەدىتى و ئەۋى/ئەۋى تو گەلەك دېيتى:
- تو
- سلاڭى كەسەكى نىزىيەكىن خۇ بىكە، كۆ تو ب تەلەفۇن ل گەل دئاځى:
- تو
- سلاڭى كەسەكى نەياس بىكە ب ۋىكە لەلفوننى، كۆ تە لەلفونا ئەۋى ژ كەسەكى وەرگەتىيە و دى پىسيارا تىشەكى ژى كە:
- تو
- سلاڭى بابىن ھەقالىن خۇ بىكە ، كۆ تە ل بازارى ل گەل ھەقالىن خۇ دېيتىيە:
- تو
- سلاڭى ئىكىن/ا نىزىيەكى خۇ بىكە و تو بىن د ناف تۈرمىيلىدە:
- تو
- سلاڭى ئىكىن نىاس / برادەرەكى خۇ بىكە و تو بىن د ناف تۈرمىيلىدە:
- تو

التخيه في كلام منطقة دهوك

شيرزاد صبري علي

كلية التربية الأساسية- قسم اللغة الكردية/ جامعة دهوك

ملخص

تعد التخيه أحد أهم مواضيع علم اللغة ولها دور بارز في دراسات التداولية. تم إجراء البحث حسب وجهة نظر وتصنيف (كيرداسي-2013) لدراسة صيغ واستراتيجيات استخدام التخيه لدى قاطني منطقة دهوك من خلال رصد استخدامهم للتخيه في (12) موقفاً مختلفاً. تهدف هذه الورقة إلى معرفة النسبة المئوية للأستراتيجيات المستخدمة في كل موقف من المواقف المختارة وذلك بالإعتماد على الإسلوب الاحصائي. يتألف البحث من فصلين. تحدث الفصل الأول عن التخيه ، ومن ثم تناولها بشكل خاص في إطار التداولية. في حين خصص الفصل الثاني لتطبيق استراتيجيات التخيه لدى متحدثي منطقة دهوك.

الكلمات الدالة: التأدب، التخيه الأيجابية، التخيه السلبية، الخطاب الشفهي، لغة الجسد

Greeting in the speech of the Duhok Region

Sherzad Sabri Ali

College of Basic education- Department of Kurdish Language/ Duhok University

Abstract

Greeting is one of the most important topics in linguistics and has a prominent role in pragmatic studies. This research was conducted according to the (Kirdasi -2013) point of view to study the formulas and strategies for using greeting among the inhabitants of the Duhok Region by observing their use of the greeting in (12) different situations. This paper aims to know the percentage of strategies used in each of the selected situations, using the statistical method. The research consists of two chapters. The first chapter spoke about the Greeting, and then dealt with it specifically in pragmatic framework. The second chapter is devoted to apply greeting strategies among the speakers of the Duhok Region.

Keywords: politeness , positive greeting , Negative greeting , Oral speech, body language.